Največji slovenski tednik v Zedinjenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravništva:

1951 W. 22nd Place Chicago, Ill.

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

OFFICE:

1951 W. 22nd Place Chicago, Ill.

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

No. 29. Štev. 29. Chicago, Ill., 26. Julija (July) 1916 Leto II. Volume II.

Lokalne vesti.

— Kakor je bilo zadnjič oznanjeno, se je vršila minulo nedeljo ob 8ih in 10ih v naši slov. cerkvi sv. Štefana sv. maša za padle slovenske vojake. Udeležba vernikov je bila ta dan pri obeh sv. mašah velika.

Gosp. župnik Rev. A. Sojar je imel tem povodom nad vse ganljivo ter lepo pridigo, ki je marsikoga vernika ganila do solz. Ob kratkem nam je orisal dan žalosti in spomina od drugi obletnici mobilizacije na Avstrijskem; dalje je orisal vzroke ali povzročiteije sedanjega evropskega klanja, ki je zahtevalo že tudi toliko tisoč slovenskih žrtev.

Dasiravno je nepopisno gorje, posledice in opustošenje vsled sedanje vojne tamkaj v Evropi, bode morda, ali vsekako ta vojna imela sčasoma tudi svoje dobre strani in posledice. Ljudstvo postaja v prvi vrsti sedaj bolj bogaboječe, drugič je sedanja vojna omajala ošabnost in prevzetnost gotovih vladarjev, tretjič se bodo po vojni razni evropski narodi bolj pobratili in zedinili in slednjič je pričakovati, da bo ta vojna navdala razne narode z večjim republikanskim duhom.

Končno je g. župnik priporočal, da se naj spominjamo v goreči molitvi vseh padlih, ranjenih slovenskih vojakov osobito onih, ki se nahajajo v neposredni bližini smrti, po raznih zakopih in strelskih jarkih, da bi ljubi Bog dajal udovam in sirotam svojo pomoč in tolažbo, ter da bi že enkrat zavladal v Evropi tako zaželjeni mir. Priporočal je tudi, da naj se baš tekoči teden spominjamo nesrečnikov v starem kraju, ter darujemo vsak po svoji moči za tozadevni pomožni sklad.

— Kam pa v nedeljo, dne 30. julija? Nikamor drugam, kakor v Meyerjev vrt, 48. in 26. cesta Hawthorne, Ill. kjer bo imelo naše društvo sv. Štefana štev. 1. K. S. K. J. svoj veliki letni piknik. Čitajte več o tem v oglasu priobčenem na II. strani tega lista. Razna druga sobratska društva so že obljubila, da se tà dan udeležijo tega piknika, da bo zabava tem bolj imenitna. Čemu bi res čepeli doma pri tej neznosni vročini ob nedeljah? Vsled tega naj pride vsak Slovenec in Slovenka dne 30. julija v Hawthorne na piknik društva sv. Štefana da se bo malo ohladil in okrepčal.

Čuje se, da se bo na tem piknika prodajalo tudi kavo in mleko; to je osobito za ženski spol ter otroke prikladno. Čisti dobiček pri tej prodaji se bo menda vporabil za Pomožni sklad slovenskih ranjencev in sirot v stari domovini. Gotovo pa ne bo ta dan manjkalo tudi ondi za baro hladilnega ječmenovca; torej na veselo svidenje v nedeljo v Hawthorne!

— Cenjena slovenska društva v Chicagu naj izvolijo upoštevati, da je naše Slovensko tambur. in pevsko društvo "Lira" premestilo dan svojega ustanovnega koncerta ali veselice z gledal. igro na 29. oktobra t. l. v Narodni dvorani. Več o tem poročamo svoječasno.

— Dne 18. t. m. so se mudili v našem uredništvu rojak Nikolaj Guštin s svojo soprogo Marijo v spremstvu rojakinje gdč. Katay Hiblar vsi iz Kansas City, Kans. Obiskali so svoje znance ter prijatelje v Jolietu, S. Chicagu in Chicagu.

Dne 19. t. m. je nas obiskal rojak Frank C. Roje ml. sin znanega trgovca Rojca v Pueblo, Colo. Mudil se je te dni v Baltimore, Md. na konvenciji znane ameriške zveze "Elks". Te konvencije se je vdeležila tudi slovenska godba iz Pueblo, Colo. kojo so najeli "Elki" države, Colo. Mr. Roje je tudi eden izmed članov te godbe.

— Minulo soboto se je mudil v uradu našega lista prvi slovenski ameriški zobozdravnik Dr. S. Gasparovič, ki je živel doslej v Jolietu ter se je preselil nedavno v Chicago na 2534 Wentworth Ave. Dolžnost je nas torej, da podpiramo našega domačega zobozdravnika, ali dentista raje nego pa tujerodca. Svoji k svojim!

— Dne 24. t. m. je minulo ravno leto dni, odkar se je v sredini našega mesta pripetila strašna nesreča, s tem, da se je omenjeno jutro prevrnil v Chicago reki potniški parnik "Eastland." Tedaj je našlo smrt 812 izletnikov. To prvo žalostno obletnico so obhajali omenjeni dan in dne 23. t. m. osobito na zapadni strani živeči Čehi in Poljaki, s tem da so se udeležili slovesnih črnih maš za pokoj duš nesrečnih eastlandskih žrtev.

Ameriške vesti.

Srebrni jubilej društva Vit. sv. Jurija štev. 3 K. S. K. J.

Kakor je bilo iz zadnjega uradnega naznanila društva Vit. sv. Jurija, štev. 3 K. S. K. J. Joliet, Ill. razvidno, bode obhajalo to društvo prih. nedeljo, dne 30. julija zelo redko slovesnost: srebrni jubilej, ali 25. letnico svojega obstanka.

To društvo je bilo pravzaprav ustanovljeno šele začetkom novembra l. 1891 in je spadalo sprva k "Češki Rimo - katoliški Jednoti;" na spomlad l. 1894 je pa z drugimi tedanjimi samostojnimi društvi ob ustanovitvi naše K. S. K. J. pristopilo v isto. Bolj obširno zgodovino tega društva najdejo cenjeni čitatelji na 3. strani tega lista.

Društvo Vitezi sv. Jurija, štev. 3 K. S. K. J., se je odločilo praznovati svoj srebrni jubilej nekaj mesecev preje, radi velikega slavnostnega piknika in parade ki jo priredi dne 30. julija po dovršeni slavnostni maši v slovenski cerkvi v Jolietu.

Tem povodom kliče tudi uredništvo " Glasila K. S. K. Jednote" ustanovnikom tega društva, ki so bili zaeno kasneje tudi ustanovniki naše K. S. K. J. Živeli! Blag spomin pa tudi že pokojnim ustanovnikom, kakor tudi vsem pok. članom tega društva; društvu pa želimo kar največ uspeha, procvita in napredka, da bi zdravo in čilo dovčakalo čez leta še svojega zlatega jubileja!

Velika nesreča pri paradi vsled vržene bombe.

San Francisco. Cal. 23. julija. Včeraj se je vršila v našem mesu velika "Preparedness" parada, koje se je udeležilo do 50.-000 oseb. Ko se je bližal po Steuart in Market cesti oddelek narodne garde, je vrgel nekdo med paradno vrsto bombo, izdelano po načinu peklenskega stroja. Bomba se je razletela z velikim pokom ter je na mestu ubila 6 oseb; dve ranjeni osebi umirati v bližnji bolnišnici 44 drugih oseb je bilo pa vsled te razstrelbe tudi več ali manj ranjenih. Nepopisna je bila panika in strah ljudstva povzročen vsled te razstrelbe. Ljudje so bili tudi vsled tega v nevarnosti, ker se je nekaj hiš na onem mestu znatno poškodovalo od prehude detonacije bombe.

Ko so mrtvece in ranjene odvedli v ambulačnih vozovih stran, se je parada vršila naprej. Izvedenci sodijo, da je bila vržena ta bomba s strehe bližnje enonadstropne hiše, vendar se navzlic neumornemu iskanju še ni posrečilo dobiti zločinca v pest.

Morski volkovi na atlantskem obrežju.

Photo by American Press Association.

Letošnje poletje se je pojavilo v vodovju raznih obrežnih mest ob Atlantiku, osobito ob državi New Jersey več morskih volkov, ki so usmrtili med kopanjem v vodi že 4 osebe.

Morski volk je prizadel osobito dosti strahu kopalcem v Mattawawan reki, N. J.; vsled tega so vrgli na več mestih v to vodo na tisoče funtov dinamita, da so prepodili to strašno ribo, ki je tehtala 330 funtov.

Slika nam kaže učinek dinamitne eksplozije v vodi, na desni je pa označena slika morskega volka. Ti morski volkovi se kakor znano, kaj radi pojavljajo tudi v jadranskem morju v okolici Kopra, Opatije in Poreča.

Mestni župan Rolph je razpisal $5000. nagrade onemu, ki naznani storilca, država Colo. je pa določila za prijetje tega človeka $10.000 Jutri se bo vršila posebna seja meščanskega odbora in vseh voditeljev vseh delavskih unij, da se bo skušalo z združenimi močmi izslediti atentatorja.

Protest Zedinjenih držav.

Washington, D. C. 24. julija. — Ker je Anglija zadnje dni napovedala bojkot nekaj nad 100 ameriškim tvrdkam, ki poslujejo z Nemčijo, so postali razni višji vladni uradniki tukaj vsled tega zelo nejevoljni.

Predsednik Wilson se je izrazil, da bode poslal Angliji ostro protestno noto, ker hoče Anglija s tem kršiti mednarodno pravo in namerava s tem precej oškodovati ameriško trgovino. Ako ne bo Anglija v doglednem času preklicala svojega bojkota, lahko pride med Anglijo in Zedinjenimi državami do razpora, zvezanega s slabimi posledicami. V slučaju, da bi ostala Anglija pri tem le trdovratna, da bi se ne hotela udati zahtevi Zedinjenih držav, se bo ukrenilo druge korake.

Ameriška vlada bode pokupila od nemških parobrodnih družb vse večje potniške in tovorne parnike na katerih se bo pošiljalo blago venkaj kakor doslej. Vsak tak parnik bo pa spremljala kaka manjša oborožena ladja preko ocean in nazaj.

Novi prekmorski poštni promet.

Washington, D. C. 24. julija. Senator Husting je dobil od raznih trgovskih zvez, organizacij in družb že na tisoče prošenj, da naj ukrene kaj v senatski zbornici za izboljšanje poštnega prometa preko morja. Senator Husting ima namreč izdelano novo zakonsko predlogo, da naj bi vlada določila nekaj manjših, — a hitrih bojnih ladij za prevoz ameriške pošte v Evropo in nazaj. Na ta način si ne bodo več upali Angleži ustavljati naše pošte. O tej važni točki se bo baje kmalu v kongresni in senatski zbornici glasovalo.

General Villa v nevarnosti.

El Paso, Texas 24. julija. Privatno se semkaj poroča, da je bil general Villa zadnji teden pri Parralu v nevarnosti, da ne pade Carranzistom v roke. General Villa se je s svojimi četami osebno udeležil napada na to mesto. Ker ne more vsled zadobljenih poškodb ne hoditi, ne jahati, je zapovedal tvoji posadki sedeč v neki kočiji. K sreči je pa končno še pravočasno ušel v svojem vozu, inače bi ga bili Carranzovi vojaki zajeli ali pa ubili.

Streljanje na mehški meji.

El Paso. Tex., 24. julija. Sinoči se je vršilo nedaleč od tukaj ob reki Rio Grande zelo živahno streljanje med oddelkom stotnije C. 9. pešpolka iz Bostona, Mass. in vojaško predstražo Carranzistov. Pri tem se je oddalo več nego 100 strelov čez reko proti taborišču, kjer se nahajajo mehiški vojaki. Začetek streljanja so uprizorili Mehikanci; izmed naših vojakov ni bil pri tem nihče ranjen.

Znan Coloradčan umrl.

Denver, Colo., 24. julija. Včeraj popoldne je umrl tukaj na svojem stanovanju zadet od srčne kapi 76letni bivši senator Thomas M. Patterson, ki je bil pred 3 leti tudi lastnik in urednik lista "Rocky Mountain News" in "Denver Times." Pokojni Patterson je bil v državi Colo. najbolj znana in popularna oseba. Njegovo zapuščino se ceni na $5,000.-000.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

F. K. Iron Range, Minn. Hvala za Vaše poslano obširno poročilo o stavki rudarjev v Minn. Žal, da je došel rokopis za to številko prepozno; sledi torej prihodnjič. Upamo, da boste opis o tej stavki nadaljevali. Vam in vsem zavednim stavkarjem pozdrav!

Bivši član društva Frid. Baraga, Chisholm, Minn. Nam se zdi bolj umestno, da vaših vrstic ne priobčimo. Ako se Vam je zgodila pri društvu kaka krivica, obrnite se na dotično društvo, ali pa na porotni odbor K. S. K. J. Uredništvo našega lista se nikakor ne spušča v privatne zadeve posameznikov.

Raznim sobr. tajnikom krajevnih društev, tako tudi drugim našim dopisnikom naznanjamo opetovano, da je pošiljati dopise in razna naznanila zadnji dan v tednu, torej najkasneje do sobote. Uredništvo mora imeti naznanila že v soboto na rokah, ako želi dopisnik, da pride stvar v prih. številko lista.

J. P. Cleveland, Ohio. Vsled slabe poštne zveze ne pošiljamo sedaj našega lista v staro domovino. — Gorica je še vedno v avstrijskih rokah.

Inozemske vesti.

Novi nemški napadi odbiti.

London, Anglija, 24. julija. — Na severozapadni strani pri St. Die v Vosgezih so včeraj poskušali Nemci z vso silo prodreti v francoske vrste, a so bili končno pognani nazaj. Ravno take neuspehe so desegli Nemci pred Verdunom, dasiravno so z vso silo obstreljevali francoske pozicije pri Fleury in Fuminu; tudi pri Moulinsous-Toritventu so se morali Nemci za nekaj pomakniti nazaj.

Kakor se uradno poroča, so si včeraj tudi Angleži prisvojili večji del vasi Pozieres, katero so imeli dosedaj Nemci v rokah.

Umikanje Nemcev pred Rigo.

London, Anglija, 24. julija. — Kakor se Reuterjevemu izvestju iz Petrograda poroča, so se morali Nemci blizu Rige na enem samem mestu za 12 milj umakniti. V tem poročilu se omenja o splošnem napredovanju Rusov ob zalivu Rige do Uxkulla, kar tvori razdaljo kakih 30 milj.

Boj na tem kraju je trajal minuli teden neprestano 4 dni in 4 noči, končno so se morali Nemci pomakniti pred Rusi, ker slednjim ni došlo pravočasno ojačenje.

Tudi z iztočne ruske fronte se poluradno semkaj poroča o ponovnih uspehih Rusov. General Kuropatkin je namreč presekal na več krajih glavno obrambno črto feldmaršala von Hindenburga ter se pomaknil za 5 milj naprej.

General Haig hvali Avstralce.

Sir Douglas Haig vrhovni poveljnik angleške armade na Francoskem je poslal avstralski vladi zelo laskavo brzojavko, s katero je pohvalil avstralsko divizijo vsled uspešnega napada pri zasedeni vasi Pozieres. Dasiravno so imeli Nemci to točko nad vse močno utrjeno ter zavarovano, se je Avstralcem posrečilo isto si prisvojiti. Nemci so izgubili pri tem spopadu dosti municije in dosti vojaštva.

Nemško poročilo.

Berlin, Nemčija, 24. julija. — Uradno se poroča, da so bili uspehi Angležev v vasi Pozieres ob reki Somme minuli teden le malenkostni, Angleži so zasedli le par hiš te vasice, kar so morali z občutnimi izgubami plačati.

Francosko poročilo.

Pariz, Francija, 24. julija. — (Uradno.) Na naši fronti ob reki Somme je minul včerajšnji dan brez važne posebnosti. Streljanje in bojevanje od strani sovražnika, kakor tudi od naše strani je bilo docela ovirano vsled velikega neurja, ali hudega deževnega vremena.

Dne 22. julija so si pač naše čete pri Vailly, na severni strani Aisne osvojile več nemških strelskih jarkov; pri tem je bilo odvedenih lepo število Nemcev v naše vojno ujetništvo.

V okolici Verduna ob iztočnem bregu reke Meuse so se vršili zadnje dni bolj neznatni boji s končnim porazom Nemcev. Na onem mestu je izgubil sovražnik tekom zadnjega tedna do 800 vojnih ujetnikov.

Izgube Nemcev na ruski fronti.

Lausanne, Švica, 24. julija. — Glasom skrbno sestavljenih informacij in podatkov nekega vojnega poročevalca je štela nemška armada pred veliko ofenzivo na Ruskem do 900.000 mož, Avstrija pa 800.000. Število skupnih izgub obeh teh velesil znaša v zadnjem času okoli 500.000 mož.

Da so imeli Nemci in Avstrijci tolike izgube je pripisovati veliko večje število ruske armade pod vodstvom gen. Kuropatkina in gen. Brusilova; ruska vojaška moč na tej fronti je znašala namreč 137 divizij pehote in 36 divizij konjenice, kar šteje skupaj okoli 3,000.000 mož. Samo general Brusilov ima v svoji armadi na razpolago 1,175.000 vojakov.

Francoski letalec nad Berlinom.

Pariz, Francija, 24. julija. — O zelo drznem poletu francoskega letalca, poročnika Marchala se šele sedaj bolj podrobno poroča iz avstrijskega ujetništva v Chelmu na Rusko-Poljskem. Dotični letalec se je podal s svojim monoplanom dne 20. junija iz Nancija proti Nemčiji in je preletel tekom noči 1300 kilometrov, ali 807 milj. Med potjo se je dvigal tudi nad Berlinom in je metal na tla okrožnice s sledečo vsebino: "Lahko bi z zraka bombadirali mesto Berlin, vsled usmiljenja do žen in otrok pa nočemo tega storiti."

Rusi blizu ogrske meje.

Petrograd, Rusija, 24. julija. — V iztočni Galiciji in Volihinji se pomika močna ruska armada vedno bolj uspešno dalje. Generalu Sakarovem se je te dni posrečilo presekati severno in južno sovražno bojno črto, katere vodita gen. Boehm Ermolli in gen. Bothmer. Avstrijci se z veliko naglico umikajo zopet v karpatske soteske na ogrski meji. Rusi se nahajajo sedaj samo še 4 milje oddaljeno do ogrske meje in se pomikajo proti Maramaros Szigetu.

Za odkup Belgije.

Amsterdam, Holandsko, 24 julija. — List "Echo Belge" poroča, da se vršijo med Nemčijo in Zedinjenimi državami pogajanja za odkup od Nemcev okupiranega belgijskega ozemlja. Nemčija je baje pripravljena evakuirati vso Belgijo proti plačilu odškodnine, ali odkupnine v znesku 40 milijard mark.

Novo angleško vojno posojilo.

London, Anglija, 24. julija. — Angleški ministrski predsednik Asquith je danes v parlamentu zahteval odobritev novega vojnega posojila v znesku 450,000.000 funtov šterlingov, ali 2,000.000.-000 dolarjev.

Skupno vojno posojilo Anglije tekom letošnjega leta bode znašalo torej 1,050,000.000 funtov šterlingov; od začetka vojne pa do danes pa 2,832,000.000 funtov šterlingov, ali nekaj nad $14,-000,000,000.

Dopisi in društvene vesti.

NAZNANILO.

Naše društvo sv. Alojzija št. 47 KSKJ. Chicago, Ill. je imelo dne 9. t. m. svojo mesečno sejo, koje se je udeležila precejšna večina članov. Na tej seji se je prečitalo pismeno vabilo društva sv. Štefana št. 1. K.S.K.J. na piknik vršeč se dne 30. julija v Mayers Grove, vogal 48. in 26 cesta, Hawthorne, Ill. To vabilo je bilo enoglasno sprejeto in ob enem sklenjeno, da se naše društvo udeleži tega piknika. Vsled tega priporočam osobito oni mčlanom, ki se niso udeležili te seje, da se naj udeležijo tega piknika v obilnem številu.

Dalje opozarjam in opominjam vse člane našega društva, da se naša prihodnja seja ne bo vršila kakor doslej drugo nedeljo v mesecu, ampak tretjo soboto ob pol 8ih zvečer te je dne 19. avgusta. Zapomnite si torej cenjeni člani, da je ta seja preložena za mesec avgust zaradi našega društvenega piknika, ki se vrši kakor znano drugo nedeljo v avgustu, dne 13. v Summit, Ill. v Tony Zopelis Grove. Lahko se vzame za tja vsako poljubno karo ki vozi do Archer Ave., z Archer Ave. karo se je treba peljati do City Limits, od tam se pa vzame dalje Joliet karo, ki vas pripelje ravno pred vrata piknikovega prostora. Lahko se pa peljete tudi z Ogden av. karo do 48. ceste, kjer se je presesti na Lyons karo in peljati se do konca. Zatem se pa presedite na Summit karo ki Vas tudi privede do veseličnega prostora.

Tem potom vabimo prav uljudno vse Slovence in Hrvate iz Chicaga in okolice, posebno pa še naše rojake in prijatelje iz Jolieta, ker jim je piknikov prostor v bližini in ravno ob glavni cesti.

Za dobro postrežbo in vsestransko zabavo bode skrbel društveni odbor.

Kličem torej še enkrat vsem skupaj: Na veselo svidenje dne 13. avgusta na našem pikniku!

Za odbor:

John Wuksinich, tajnik.

NAZNANILO.

Članicam društva Marije Pomagaj št. 78 K. S. K. J., Chicago, Ill., se naznanja, da je bilo na zadnji redni mes. seji potrjeno, da se naše dr. Marije Pomagaj skupno vdeleži piknika, ki ga priredi društvo .sv. Štefana štev. 1 K. S. K. J. dne 30. julija t. l. v Meyers Grove 26. in 48. cesta. Torej se zberemo skupaj ob 2. uri pop. v cerkveni dvorani 22. Pl. in Lincoln St. Dolžnost vseh članic je jednaka, zatorej vdeležite se vse, brez posebnega vzroka, kajti ako se naše društvo ne bo nikamor zganilo in pokazalo, tudi naše društvo ne bo imelo koga pričakovati ob času prereditve kake veselice.

Tem potem naznanjam, da priredi letos naše društvo v prid društ. blagajne vinsko trgatev in sicer dne 8. oktobra v veliki Hoerberjevi dvorani. Več v tem bom poročala pozneje.

S pozdravom do vsega članstva naše sl. Jednote

Mary Kobal, tajnica,
2040 W. 22. Place.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Antona Padov. št. 87 K. S. K. J., Joliet, Ill., se daje naznanje, da se bomo udeležili piknika, katerega priredi društvo Vit. sv. Jurja št. 3 K. S. K. J., Joliet, Ill. dne 30. julija t. l. v Theilerjevem parku. Naše sobratsko društvo št. 3 priredi ta piknik ali slavnost povodom svojega srebrnega jubileja, ali 25. letnice obstanka.

Torej vabim in uradno prosim vse člane našega društva v Jolietu in okolici, da se udeležimo te redke slavnosti v kolikor mogoče obilnem številu.

Z bratskim pozdravom

Math Vidmar, tajnik.

Denver, Colo.

Cenjeni urednik!

Nadejam se, da mi boste odmerili malo prostora v priljubljenem nam Vašem listu, čeravno se ne tiče ta dopis kakega krajevnega društva naše K. S. K. J.

Rad bi namreč naznanil vsem rojakom in rojakinjam v naši denverski naselbini, da se bo vršila dne 6. avgusta t. l. (na nedeljo) zvečer ob 7 uri veselica (piknik) našega Slovenskega pečlarskega kluba in sicer v Frank Škrabcovi dvorani v Retreat parku, Globeville. Vstopnina prosta; kar bode pa dobička pri pijači, se bo obrnilo v dobrobit naše slavne pečlarske organizacije.

Torej v imenu tega kluba že danes vabim vse rojake in rojakinje, osobito pa izvrstne plesalce in plesalke, da nas ta dan obiščete v obilnem številu, za kar Vam ne bo žal, ker takega piknika dosedaj še ni doživela naša naselbina. Ker je letos ravno prestopno leto, — pa smo mislili pečlarji, da bi bilo dobro, da se enkrat skupno pokažemo v javnosti in se pošteno zabavamo skupaj s prijatelji in (icami) pečlarjev. Saj nas ni premalo; skoro polovico moških te naselbine spada še v ta častni in lepi stan.

Res je pečlarski stan težak in sistem, dokler se ga človek ne privadi; potem pa že gre. Pečlar mora imeti spretne in gibčne roke, drugače se mu preveč krožnikov in škodelic pobije. Pa smo rekli in mislili naročiti sprva že nekaj lesene ribniške robe; sedaj je pa še ne bomo, ker gre v naši kuhinji že vse po taktu in "all right", drugič pa iste tudi vsled angleških sub Marink ne moremo sem dobiti. Pečlarji žive raznolično, — če se kaj boljšega na mizo nosi, boljše je. — Osobito se naj pečlarji ogibljejo lenobe in vse bo šlo gladko naprej! — —

Da se bo ta naša veselica vršila v pravem redu, bode skrbel natanko Pečlarski odbor. Ni se treba bati, da bo koga bolela glava vsled opojne? pijače, ker tu v Colo. je vse "draj", kar posebno nam pečlarjem nič ne ugaja. — Saj se je še celo samo nebo nad našim mestom ujezilo, ker nam noče poslati nič dežja; čakamo ga tako, kot starodavni Izraelci v puščavi. Pa še ta neznosna afrikanska vročina! Tu pripeka solnce, da bi izvalilo tekom 1 dneva iz jajca že staro kokoš.

Gotovo si misli sv. Peter nad nami: ker so hoteli v Colo. imeti "draj", jim pa še dežja ne damo, da bo za vse suho.

Upam torej, da bodo vsi cenjeni naši gostje zadovoljni z mehko pijačo, osobito pa z našim izvrstnim prigrizkom; saj veste: postava je postava. Če bi se ji protili, bi šel ves naš pečlarski klub v državno temnico blazine čistit. Na veselo svidenje torej dne 6. avgusta ob 7. uri na naši veselici, na katero Vas še enkrat vabi zdolej podpisani odbornik tega kluba.

Glede dela tukaj pri nas na Globe Smelterju se je zadnji čas obrnilo hv. Bogu malo na boljše, ker ni dosti ljudi; tudi "bossi" tako več delavcev ne priganjajo kot lansko leto; celo plačo so nam za to leto zboljšali za 10%.

Dne 16. t. m. smo imeli tu lepo domačo zabavo, kojo je priredilo društvo sv. Roka št. 113 K. S. K. J. v prid pomožnega sklada ranjencev in sirot v stari domovini. V to svrho se je igrala 2krat tombola, ki je menda donesla $60.00 čistega prebitka. O tem Vam bo gotovo naš sobrat tajnik tega društva kaj sporočil.

Sobratski pozdrav

F. Matte.

Opomba uredništva: Mnogo uspeha in zabave na tem pečlarskem pikniku in krasno vreme! Denverski pečlarji! Ravnajte se tudi vi po zgledu ondotnega društva št. 113 naše Jednote in določite tudi vi nekaj kronc ali ($ $) za ta sklad!

Lorain, Ohio.

Desetletni jubilej ustanovitve župnije slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda v Lorain, Ohio, se je praznoval na slovesen način prezadnjo nedeljo, dne 16. julija. Pri obeh sv. mašah je bila cerkev nabito polna. Ob 10. uri dop. je bila slovesna, ali peta sv. maša, pri koji so izborno pele letošnje graduantinje šole sv. Cirila in Metoda; pri orglah je sedela gdč. Marija Ambrožič, tudi graduantinja. Omeniti moram še enkrat, da je bilo cerkveno petje in orglanje ta dan izborno; tudi cerkvena kolekta se je omenjeni dan dobro obnesla.

Le žal, da je bilo dne 16. julija pri nas vreme zjutraj nestalno, kar je gotovo uplivalo, da se niso mogla društva korporativno udeležiti te slovesnosti.

Popoldne od 1. do 10 zvečer je priredil naš cerkveni odbor v krasnih prostorih "Nemškega doma' zabaven sestanek; tu je bilo vsega na razpolago: dovolj izborne vinske kapljice, vsakovrstnih jedil, okusno pečena jagnjeta pod nadzorstvom mojstrov Števe Vučiča, Fr. Frankoviča in Geo. Markoviča. Pa še nekaj. Pri tej priliki je prav izvrstno igrala ves popoldan do poznega večera naša slovenska godba, za kar ji gre vsa čast in priznanje. Kaj drugega se je zamoglo pričakovati, da so se vsi vdeleženci vrnili zvečer zadovoljni domov, v zavesti, da si je za malo denarja privoščil obilno poštene domače zabave.

Kesal se je gotovo oni, kdor je ta dan doma ostal. Grizli so se pa ta dan naši "ta rdeči", ker so uprizorili svoj karneval menda nalašč in kljub desetletnice, ali naše cerkvene slovesnosti. Njim torej kličemo in jim pišemo v album: "Zgrudili se bode enkrat v prah in se razdrobili; izginil bo enkrat iz svetovnega površja ves vaš fanatizem, med tem ko bo cerkev in župnija naših slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda v Lorain, O., še **živela, rasla in cvetela.**

Poročevalec.

Chisholm, Minn.

Naše društvo sv. Ane št. 156 K. S. K. J. Chisholm, Minn., je te dni izgubilo svojo predsednico Marijo Barkovič, ker je dne 14. julija odšla na Calumet, Mich.

Sosestra M. Barkovič je bila ena izmed ustanoviteljic našega društva in predsednica istega od začetka do zdaj; hudo jo bomo torej pogrešale.

Draga naša sosestra in naša prva predsednica! Srčno se ti zahvaljujemo za vest tvoj trud in požrtvovalnost, katero si imela pri našem društvu. Tam v novem tvojem bivališču, ali nekdanjem tvojem domu ti želimo veliko sreče, uspeha in zdravja. Ako bi te morda usoda privedla zopet nazaj sem na Chisholm, te bomo z veseljem sprejele v našo sredo.

Srčni pozdrav tebi kakor tudi vsemu članstvu naše K. S. K. J.!

Članica društva sv. Ane št. 156.

Iz Colorada.

Cenjeni urednik!

"Lepšega nikjer ni kraja, kakor kraj je vrh planin!" — — tako si žvižgam in pojem tukaj v več kot 10.000 čevljev visokih coloradskih hribih blizu Crested Butte, ki kažejo še svoje snega bele vrhove v zrak, kjer izvira v nižini bistra studenčnica in kjer se nudi potniku pravi rajski vrt gorskih cvetk in rož.

Tukaj v Crested Butte, Colo., živi precej Slovencev, ki imajo tudi podporno društvo sv. Jožefa št. 55 K. S. K. J. Glede dela je bilo tu dosedaj jako slabo; v premogovnikih se je zadnji čas obrnilo malo na bolje. Tako na primer se v Pueblo rudniku dela le po 2 ali 3 dni v tednu, drugod pa sleherni dan. Visoko gori v gorovju nad Crested Butte je znan rudnik Floresta, ki "rona" od maja do novembra vsako leto; potem se pa mora vsled preobilnega snega z delom prenehati. Ondi se dela vsak dan, zaslužek je pa od $2do $6, kakor je delavec in prostor; pravijo, da se tam še tudi lahko dobi delo.

V Crested Butte je poleg številno Slovencev tudi dosti in več naših bratov Hrvatov. Od teh jih živi tu že dolgo vrsto let; nekateri izmed njih imajo okoli Crested Butte lepo obdelane svoje kmetije, na katerih večinoma pridelujejo seno, ker se pečajo dosti z živinorejo. Sploh obrodi tu vsak poljski pridelek razen sadja.

Ker sem že omenil tuk. vrle brate Hrvate, naj pri tem še pripomnem o rodoljubnem Hrvatu Štefan Krizmaniču, ki podučuje trikrat na teden hrvatsko in slovensko mladino brati in pisati v hrvatskem in slovenskem jeziku. Pouk se vrši v Hrvatskem Narodnem domu, ki je last društva B. D. Marije N. H. Z. Videl sem, kako je veselo prihajalo v dvorano do 60 otrok željni poduka v materinem jeziku in kako jim je označeni rodoljubni učitelj razlagal razliko med našimi in angleškimi črkami. Zaeno jih je tudi bodril k narodnosti kakoršne so njih stariši, ki so prišli semkaj izstare zatirane domovine. Zaeno jih je učil lepega vedenja in obnašanja med tujimi narodi, osobito med Amerikanci.

Vesel mora biti človek, ko vidi in čuje kaj taccga; poleg tega se učijo otroci v cerkvi verouka.

Vsa čast Mr. Krizmaniču za njegovo požrtvovalno narodno delo. Omenjeni rodoljub tudi vneto deluje za pomožni sklad nesrečnega slov. in hrvaškega naroda v Evropi vsled vojne. Da bi res dobil le ta rodoljub tudi med Slovenci več posnemalcev!

Dne 27. maja 1915 je umrl tukaj v Crested Butte, Colo., hipne smrti rojak Andrej Hribljan, samec. Rojen je bil 18. julija l. 1874 v vasi Taužlje pri Blokah, sodnijski okraj Lož na Kranjskem. V Ameriki je živel kakih 15 let med tem kakih 5 let v Crested Butte, Colo. Bil je član društva "Blažena Djevica Marija ods. 26 N. H. Zaj." v Crested Butte, Colo.

Svojo posmrtnino je zapustil svoji polsestri Ani Hribljan, ki je baje sedaj v Ameriki. Ker me je tajnik tega društva naprosil, da naj to zadevo pojasnem v tem listu, poročam torej o tem smrtnem slučaju na tem mestu, da naj se dotičnica zglasi pri uredništvu tega lista v svrho izplačila precej lepe posmrtnine. Zaeno naj se zglasijo tudi vsi njegovi preostali ožji sorodniki živeči v Ameriki.

S pozdravom

Hribolazec.

Bridgeport, Conn.

V nedeljo, dne 25. junija t. l. priredilo je tuk. cerkveno pevsko društvo cerkve sv. Križa v prid nove cerkve veselico, katere se je vdeležilo mnogo občinstva. Pod vodstvom vrlega organista gosp. Janko Končana izvršil se je vspored povoljno. Predstavljalo se je šaljivi prizor "Kmet in avtomat", dalje "Darežljiva deca", "Tri sestre" in "V ječi." Vsi igralci brez izjeme so svoje vloge prav izvrstno pogodili in se jim mora priznati vso pohvalo in čast. Da so take prireditve v zvezi z težavami in zahtevajo mnogo požrtovalnosti, ve le oni, ki sodeluje. Posebno ako so šele začetniki je vodstvo povsem težavno. Tudi pesmice "V hribih se dela dan" in pa "Slovenec sem" so zaorile prav lepo ,tako da je čutilo srce in uho. Prizor "Planšarica", katerega je priredila gosp. Apolonija Golob, moramo istotako prištevati dobro izvršenim. Le tako naprej dragi rojaki in rojakinje! Najlepša naprednost in sad izobražbe kaže se pri javnih nastopih. Neustrašenost in misel, da se gre za dobro stvar naj nas vspodbuja k marljivosti, da se konečno žanje sad truda. Bog v svoji neizmerni dobroti gotovo ne ostane dolžan za vse, kar ste žrtvovali na času in denarju. Tudi godci so storili svojo dolžnost posebno po igri, da se je mladina vrtila in poskakovala v veselih parih. Dasitudi je neka zgaga (kateri misli, da se brez njega ne opravi) hotel razdreti vso prireditev s tem, da je ravno na predvečer pred predstavo vrnil glavno vlogo v igri "Tri sestre" je vendar revež s svojo trmo pogorel. Njegovo vlogo prevzel je organist g. Končan in igral prav izvrstno. Občinstvo niti vedelo ni, da ni pravega igralca. Res je pregovor na mestu "Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade." Oni častilakomnik je mislil, da bode č. g. župniku Rev. Golobu nagajal in ga pripravil v sitnosti, pa je sam sebi priredil posmeh in preziranje faranov. Prav se mu godi; a gotovo pride še čas, ko mu bode še žal. Božji mlini meljejo počasi, a zmeljejo vse do čistega. Vsakdo, kdor kljubuje cerkvi in nje prireditvam, pregreši se zoper postavo svete stolice. Kaj je napuh in sovraštvo že napravilo hudega, se ne da opisati, a vendar je bila še vselej poguba na strani napuha. Zato pa cenjeni rojaki farani sv. Križa ne smete pozabiti koliko hvale ste dolžni Vašemu župniku in sploh za vso naprednost. Kaj ste bili štiri leta nazaj in kaj ste danes? Komu gre zasluga? Bog Vas je obdaril, da zamorete v svoji cerkvi krstiti Vaše otročiče, v svoji cerkvi, sprejemati sv. zakramente in iz Vaše cerkve Vas poneso k večnemu počitku. Vaši žulji! Vaša požrtovalnost in ogromno breme delo Vašega pastirja. Vse je naredilo, kar ste danes. Zato pa je treba pravega odkritosrčnega bratstva in prijateljstva. Vsi smo si bratje in sestre, vsi smo si jednaki in vsi bodemo posmrti nič. Treba je, da bratsko nastopamo v prid cerkveni občini in samem sebi. In v to pomozi Bog!

Poročevalec.

Iz urada društva sv. Cirila in Metoda štev. 8 K. S. K. J. Joliet, Ill.

S tem se naznanja vsem članom našega društva, da se je na seji dne 16. julija t. l. sklenilo, da se polnoštevilno udeležimo slavnosti 25. letnice našega sobratskega društva Vit. sv. Jurja, štev. 3 K. S. K. J., ki se bo vršila dne 30. julija v Theilerjevem parku.

Zatorej pridite točno ob pol deseti uri dop. omenjenega dne v dvorano stare šole in prinesite sabo društvene znake, da skupno odkorakamo k deseti sv. maši, zatem pa v Theilerjev park.

Sobratski pozdrav vsem članom in članicam K. S. K. J.

Mathew Buchar, tajnik.

Nove liturgične knjige.

Pod predsedstvom nadškofa dr. Csernocha se je nedavno sestala ogrska škofovska komisija, ki nadzoruje natis novih liturgičnih knjig za ogrske Rusine. Grško-katoliška cerkev se poslužuje kakor znano staroslovanske liturgije in njene knjige so tiskane v cirilici. To dejstvo je pospeševalo kakor pravijo ogrski listi, med ogrskimi Rusini rusofilsko agitacijo, za to bo sedaj cirilica odpravljena in nadomščena z latinico.

Kam pa v nedeljo dne 30. julija?

Nikamor drugam, kakor na

PIKNIK

DRUŠTVA SV. ŠTEFANA

štev. 1 K. S. K. J., Chicago, Ill.

ki se vrši ta dan v

"MEYER'S GROVE"

vogal 48. in 26. ceste

HAWTHORNE, ILL.

Kakor se čuje, bo na tem pikniku izvrstna godba, ples, kegljanje za dobitke in domača, prosta zabava.

Kdor bo žejen, se bo lahko okrepčal pri "bari" čeravno je nedelja. Točilo se bo izborno pivo in vse druge vrste pijače.

OPOMBA: Člani tega društva se zbirajo točno ob pol 1 uri popoldne v slov. cerkveni dvorani, odkoder se podajo v posebno najetih karah na veselični prostor.

Boj za življenje.

V LEKARNAH

CENA $1.00

Boj za življenje, ostrejši vsak dan, je škodljiv, ako ne pogubonosen, mnogim ljudem, ki pozabijo nase, postanejo brebrižni in zanemarijo svoje telo in zdravje. Posledica takega življenja je, da je človek popolnoma izčrpan. Temu potem sledijo nerednosti prebavljanja, duševna potrtost in fizična onemoglost. Clovek v takem položaju si mora takoj pomagati in pravilno je, da brez odloga uživa

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino

To sredstvo spravi v pravi tir in gibanje prebavljalne organe, ki opešajo vsled prenapetega dela ali iz drugih razlogov, z rednim čiščenjem nečistoče iz droba; s tem

izboljša apetit,
regulira prebavnost,
prepreči zabasanost,
odpravi zapeko in
pokrepča telo.

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino regulira delo prebavljalnih organov. Uživajte to vino, kadar občutite

izgubo apetita,
slabost po jedi,
napenjanje črev,
smrad iz ust,
nečist jezik,
koliko in krče,
zapeko,
obledelost,
nervoznost,
in telesno slabost.

To vino vam zagotovi pokrepčevalno spanje in moč, da lahko opravljate svoje delo vsak dan.

Stari ljudje bi morali imeti to zanesljivo sredstvo vedno v hiši za redno uživanje. Ženske, ki trpe na glavobolu in na drugih neprilikah, bi morale poskusiti Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Proti revmatizmu, bolečinam v križu, neuralgiji, otečenim udom in otrplim zgibom se poslužite Trinerjevega linimenta. Mišice, oslabljene vsled dela, je treba drgniti s Trinerjevim linimentom.
Cena 25c in 50c v lekarnah. Po pošti 35c in 60c.

Jos. Triner

izdelovalec

1333-39 S. ASHLAND AVENUE **CHICAGO, ILLINOIS**

Srebrni jubilej, ali 25. letnica društva Vitezov sv. Jurija št. 3. K. S. K. J.

Ta 25letnica društva štev. 3, K. S. K. Jednote, me je napotila, da napišem nekoliko vrstic z ozirom na to, da se javnosti in mlajšim članom društva Vit. sv. Jurija, ter ob enem tudi članstvu cele naše dične Jednote vsaj deloma predstavi delovanje tega društva, katero je, kakor bodemo videli, igralo veliko vlogo v zgodnjih družabnih razmerah naših pijonirjev na društvenem in sploh na vsakem polju. Pronašel sem v zapisniku, od začetka pa do danes marsikaj, kar bi delalo v sedanjih razmerah še večjim organizacijam, kakor je naš jubilar, gotovo veliko čast in obče priznanje.

Slišali bomo, posebno mi mlajši člani društev, spadajoči k naši slavni K. S. K. Jednoti, kako so se društva vstanavljala in zraven tega tudi težko borila za svoj obstanek. V onih časih, ko še ni bilo našim pijonirjem na razpolago toliko raznih ugodnosti, kakor jih imamo danes. Gotovo je marsikateremu članu društvo Vit. sv. Jurija neznano, da so njega vstanovitelji, kateri so že osiveli in katerih nekoliko je tudi kruta smrt pograbila iz njih sredine, veliko pretrpeli v oranju ledine na pustih društvenih prerijah, in da ravno pot trdega dela na društvenem polju je prinesel nam mlajšim članom toliko sadov na katere bi moral vsak član biti ponosen. Da, žulji naših osivelih vstanoviteljev so nam pripravili in ogladili društvena pota, po katerih sedaj tako lahko hodimo. Ne spominjamo se mi mlajši, da se je društvo ustanovilo v oni dobi, katere se še danes pri imenovanju iste s strahom spominja vsak tedanji član društva Vit. sv. Jurija. Bili so slabi časi l. 1892. in 1893., ali naš današnji jubilar, takoj takrat vstanovljen na trdi podlagi bratstva in od trdih slovenskih korenin, je prikorakal iz grozne borbe njegovega članstva za vsakdanji kruh, mogočno in zmagoslavno. Triumviral je nad tedanjimi razmerami, katere so zadale smrtne vdarce marsikaterim podjetjem in organizicijam. Idimo dalje k programu.

Namenil sem se napisati danes tukaj bolj kratke zgodovino društva Vit. sv. Jurija, na podatkih društvenega zapisnika in ustnih poročil, vsaj deloma, v prvi vrsti, da obudim spomine našim starim, v drugi pa, da našim mladim vsaj nekoliko začrtam delovanje našega srebrnega jubileja.

Dne 8. novembra 1891. bila je sklicana seja, katere namen je bil, da se vstanovi društvo po načinu tedanjih čeških vitežkih spolkov; in res na isti seji se je izbral odbor, katerega člani so bili sledeči:

Predsednik: Anton Nemanich,
Podpredsednik: George Rogina,
Tajnik: Mihael Wardjan,
II. tajnik: Joseph Stukel,
Blagajnik: John Zupančič,
Delegat: John Metež,
Kolektor: Anton Omerzu,
Pisar: John Kren,
Predstavalec: Štefan Štanfel in Jos. Kompare,
Ravnatelj: Anton Trdič.

Društvo Vit. sv. Jurija se je priklopilo k Češki Rimokatoliški Jednoti.

Pri drugi seji dne 15. nov. 1891 nabavil se je društveni pečat in glasovalo se je, da se naj takoj začne ob sobotah zvečer z viteškimi vajami, katerih učenje je prevzel brat Michael Wardjan. Društvo si je ob enem tudi naredilo pravila in začelo krepko poslovati.

24tega aprila 1892 je društvo opravilo prvo skupno velikonočno spoved in sv. obhajilo in tudi ob enem darovalo precejšno vsoto, da se za takrat vstanovljeno slovensko župno cerkev sv. Jožefa kupi srednji zvon in da se ga krsti na ime sv. Jurija, društvenega patrona.

Društvo je leta privikrat preskrbelo častno stražo pri božjem grobu o Veliki noči.

Dne 25. junija 1893. se je društvo v svojih krasnih oblekah vdeležilo blagoslova od Češke Jednote v Chicago, Ill.

1. seja za ustanovitev slovenske Jednote.

Rev. F. S. Šusteršič je spomladi l 1892. sklical posebno skupno zborovanje obeh točasnih društev, to je dr. sv. Jožefa in dr. Vit. sv. Jurija, spadajočih k 1. Ust. Češki Jednoti.

Na tozadevno sejo je poslalo dr. sv. Jožefa br. Martina Kočevar, Jožefa Pazdertz in Martina Fir, a društvo Vit. sv. Jurija br. Anton Nemanich, Petra Rogina, Štefana Vertin in Štefana Štanfel. (Ti so bili menda tudi tačasni cerkveni odborniki).

Zborovanje društev se je vršilo in br. Anton Nemanich je bil izvoljen predsednikom in Martin Fir podpredsednikom omenjenega zborovanja.

Radi slabih delavskih razmer se je nadalnje delovanje za ustanovitev svoje jednote odložilo za nedoločen čas.

Na sejo dr. Vit. sv. Jurija 12. marca 1893 je prišel Rev. Šusteršič. Poprosil je društvo, da naj bi priredilo častno stražo ob božjem grobu, kar je društvo obljubilo storiti in je isto izpolnilo.

Istočasno je župnik Šusteršič spodbujal društvo, da naj deluje na to, da se čimprej ustanovi Slovenska Jednota. Priporočal je, da naj tozadevni odborniki delujejo po svojih najboljših močeh, da se vse potrebno pripravi, da se ustanovi Slovenska Jednota kakor hitro se delavske razmere zboljšajo.

Nadalje je bilo soglasno sklenjeno, da naj zastopniki društva gledajo na to, da se ustanovi Kranjsko - Slovenska Katoliška Jednota, ako ne, da društvo odpokliče svoje zastopnike od zborovanja in ne pristopi v organizacijo, temveč ostane pri Češki Jednoti.

bilo tudi sklenjeno, da vsak član društva radovoljno prispeva v Jednotino blagajno. Darovali so člani po 25c in več v to svrho.

Za slovenska društva v Ameriki se so začeli boljši časi; istotako se je narod začel bolj družiti in zavedati v vseh zadevah.

Dr. Vit. sv. Jurija je napredovalo sicer polagoma, ker vsak član si je moral kupiti uniformo, ki je stala do $30.00. Je pa toliko bolj napredovalo v odlikovanjih, ker takrat se je udeleževalo skoro vseh slavnosti in želo burno pohvalo.

Slišal sem, da ni bilo bolj poularnega društva v Ameriki, kakor ravno društvo Vit. sv. Jurija. Vabili so ga povsod in tudi z nastopom, v krasnih uniformah in dobro izvežbano, je bilo vedno na prvem mestu. Društvo se je vdeležilo poljske slavnosti, vdeležilo se je pohoda in piknika na korist tukajšnje bolnišnice sv. Jožefa itd.

Dne 4. julija leta 1896. je društvo kupilo in blagoslovilo svojo novo zastavo, katera je še danes ponos društva. Kakor sem slišal, je bil to dan, kateri bo ostal zmiraj v toplem spominu tedanjim članom. Bila je krasna parada in potem velik piknik v Theilerjevem parku. Mati zastave je bila ga. Marija Nemanich. Botre so bile gospe Kristina Kren, Katica Klemenčič in J. Legan. Botri so bili bratje Martin Konda, And. Kolman, Matija Nemčič in George Rogina. Tovarišice so bile gospodične Marija Štanfel, Marija Klepec, Marija Metež in Marija Zupančič. Tovariši so bili bratje: John Stublar, John N. Pazderz, John Kočevar in John Luzar. Krasni so bili trakovi, darovani od istih, še danes pominjajo nas člane na dotični veliki dan.

Leta 1895 se je vršila 2. konvencija K. S. K. Jednote v Tower, Minn., in na tej konvenciji je bilo dr. Vit. sv. Jurija častno zastopano. Delegatje in gl. odborniki, člani dr. Vitezi sv. Jurija, so se udeležili sej konvencije v krasnovih uniformah, kakor kaže zopet danes priobčena slika te konvencije.

Leta 1896 se je vršila 3. konvencija K. S. K. J. v Jolietu in na istej so bili izvoljeni gl. predsednikom br. Anton Nemanich, gl. tajnikom Mih. Wardjan, in blagajnikom Štefan Stamfel, vsi člani dr. Vit. sv. Jurija.

Leta 1898 se je vršila 4. konvencija v Pueblo, Colo., na kateri je bil izvoljen poleg drugih br. George L. Brozich gl. tajnikom a radi raznih vzrokov ni nastopil tajništva, temveč je do l. 1905 ostal gl. tajnik br. Mih. Wardjan.

Leta 1897 11. avgusta se je začela agitacija za inkorporacijo naše slavne K. S. K. Jednote in predsednik Nemanich je sklical na isti dan posebno sejo, na kateri se je sestavilo velepomembno rezolucijo, katero prinašam tu v originalu:

"Ker se je K. S. K. Jednota vstanovila v Jolietu, Ill., od vseh slovenskih društev, je torej glavna stvar in želja, da bi se Jednota v državi Illinois tudi inkorporirala. Za korporacijo oz. tozadevno prošnjo nazavarovalninski oddelek države Illinois se med desetimi podpisi nahaja šest podpisov članov dr. Vit. sv. Jurija št. 3, ki so:

Anton Nemanich,
John N. Pasdertz,
Jakob Bluth,
Anton Škof,
Peter Rogina,
John Zupančič,

in ostali inkorp. so: Rev. F. S. Šusteršič, Anton Golobitch, Martin Fir, in John Graheck. Temu sledi pomanjkanje udov. Ker mora biti v Illinois 500 udov, je društvo Vit. sv. Jurija sklenilo da začne posebno agitacijo.

Junija 12. l. 1898 se je udeležilo društvo blagoslovljenja slovenske cerkve sv. Štefana v Chicago, Ill. Sept. 13. 1903 blagoslovljenja slovenske cerkve v La Salle, Ill., in junija 19. 1904 blagoslovljenja slovenske cerkve v So. Chicago, Ill. Udeležilo se je društvo tudi nebroj hrvatskih in slovaških slavnosti, zabav in piknikov in to ponajveč korporativno. Odzval se je naš jubilar vedno rad in v onih dobrih časih, ko so bili pikniki tako dobro obiskovani, ste vedno videli našega jubilarja korakati na čelu parade. Ko se je dogotovila nova slovenska farna cerkev sv. Jožefa v Jolietu, kupilo je društvo krasno okno, katero predstavlja njegovega patrona sv. Jurija. Porabilo se je za to iz blagajne $300.00. Naštel bi še lahko veliko več dejanj, katera so v čast društvu in njega članom ali omeniti hočem še samo nekoliko podatkov.

Ko so se začeli Slovenci v Jolietu politično prebujati, je ravno društvo Vit. sv. Jurija bilo eno izmed prvih, in čast nam je znati, da sta ravno njega dva člana bila prva slovenska aldermana v mestu Joliet, in to sta brat Anton Nemanich in pokojni Mihael Kral. Prvi slovenski supervisor v Joiletu Township je bil pokojni Matija Nemanich, član dr. Vit. sv. Jurija. Zatorej ni več kakor prav, da se ob 25letnici obstanka spominjamo slavne prošlosti istega in si posebno mi mlajši člani društva Vit. sv. Jurija lahko s ponosom štejemo biti člani društva Vit. sv. Jurija štev. 3, K. S. K. Jednote.

Žalibog, da se v sedanjih časih tako hitro pozabi in da se tako malo omenja zasluge naših starih. Zatorej upam, da se mi pridružijo vsi mlajši člani društva Vit. sv. Jurija, ko s temi vrsticami svoj čut izrazim in da tem potom častitam ustanoviteljem današnjega jubilarja.

Pobrala je bleda žena smrt že marsikaterega izmed naše srede. Gotovo bi se tudi oni veselili današnjega dne. Ali volja Višjega jim ni tega dopustila. Zatorej naj Vam bodo te vrstice posvečene, Vi krepke slovenske korenine, kateri ste osiveli v borbi za vsakdanji kruh in kateri ste posvetili svoj čas in sredstva, da se danes veselimo Vašega dela. Vaš je ta jubilej, vstanovitelji društva Vit. sv. Jurija. Postavili ste si monument, na katerem so s zlatimi črkami zapisana Vaša imena in bodo Vam v zadoščenje, da je obrodil Vaš sad, katerega ste pripravili za nas, za Vami došlimi. Ponosni smo na Vas in v čast si štejemo, da nas imate med seboj. In da bode ta monument še večji, upamo, da bodemo mi mlajši posnemali Vas, ter skušali ta spomenik povečati z novimi člani tako, da bode društvo Vit. sv. Jurija št. 3, pod okriljem naše K. S. K. Jednote, raslo in s tem izvrševalo program, katerega ste nam začrtali ob njegovi vstanovitvi pred 25. leti. Torej živili še mnoga leta! in da bi bili pričujoči še v večjem številu pri zlatem jubileju ali 50letnici! Javnosti bodi povedano, da društvo pod sedanjim odborom, katerega nekateri člani so bili pri ustanovitvi istega, krasno napreduje in ima razmeroma jako lepo premoženje. Sedanji odborniki so:

Predsednik: John N. Pezdertz,
Podpredsednik: Jos. Klemenčič,
Tajnik: Anton Nemanich ml.,
Zapisnikar: Josip Štefanich,
Blagajnik: Štefan Štanfel,
Zastopnik: Anton Nemanich st.
Vratar: Josip Konduš,
Nadzorniki: Frank Drašler, Josip Rogina in John Štublar,
Zastavonoše: Peter Meteš in Jos. Peteh.

Dolžnost vsakega Slovenca je, da pristopimo k podpornemu društvu in zagotovim Vas, če pristopite k društvu Vit. sv. Jurija št. 3, in v Kranjsko-Slovensko Katoliško Jednoto, da se Vam bo dobro godilo na zemlji.

Član društva sv. Jurija,
certif. št. 10736.

Delegatje II. gl. zborovanja K. S. K. J. leta 1895 v Tower, Minn.

Prva vrsta od leve proti desni: Dijak Matija Šavs, M. Wardjan, Josip Stukel, Štef. Pašič in John Grahek.
Druga, ali gorenja vrsta od leve proti desni: J. Jerman, Fr. Tancig, Makso Buh, Karol Bernik, John Oberstar, Štef. Kukar, Frank Trampuš in Štefan Štanfel.

Poseben odbor za ustanovitev Jednote.

Na seji 26. marca 1893 je društvo izvolilo poseben odbor dr. Vit. sv. Jurija, kateri naj deluje za ustanovitev Slovenske Jednote, obstoječ iz sledečih članov: Anton Nemanich, Peter Rogina, John Meteš, Štefan Štanfel, Josip Panian in Mihael Wardjan.

Ustanovitev K. S. K. J.

Dne 2. aprila 1894. se je vršila seja skupnih odborov društva sv. Jožefa in društva Vit. sv. Jurija in na tej seji je bil sprejet predlog, da se ustanovi Jednota. Eni so bili, da se naj imenuje: "Slovenska Jednota, drugi zopet, da se imenuje "Slovenska Katoliška Jednota," a konečno je bil sprejet predlog dr. Vit. sv. Jurija, da se imenuje nova slovenska organizacija: **"Kranjsko - Slovenska Katoliška Jednota."**

V prvi gl. odbor K. S. K. Jednote sta bila izvoljena dva člana dr. Vit. sv. Jurija: Br. Mihael Wardjan, kot gl. tajnik in br. Štefan Štanfel, kot gl. blagajnik. Br. Jos. Stukel, ki je zastopal dr. sv. Jožefa na ustanovni seji, je bil eden izmed ustanoviteljev dr. Vitezi sv. Jurija, ter njegov prvi zapisnikar, kakor je tu razvidno. Br. Anton Nemanich je bil istočasno v Chicagu.

Na seji meseca aprila je dr. Vitezi sv. Jurija z veseljem sprejelo poročilo svojih odbornikov o ustanovitvi K. S. K. Jednote in je takoj pristopilo v njeno sredo. Dr. sv. Martina v Chicagu (je pozneje spremenilo ime na dr. sv. Štefana) je zahtevalo prvo številko pri Jednoti in zavoljo sloge se mu je isto dovolilo. Dr. sv. Jožefa je za to dobilo št. 2, ker je bilo najstarejše, a dr. Vit. sv. Jurija pa je dobilo št. 3.

Ker novi prvi odbor K. S. K. J. ni imel nobenega denarja v blagajni, je dr. Vit. sv. Jurija, na željo prvega gl. tajnika Wardjana in prvega blagajnika Štanfla, sklenilo, da preskrbi Jednoti vse potrebne knjige in drugo, ter je jema z željo in z duhom svete katoliške cerkve. Vedel je namreč, da najlepša in najsrečnejša doba cerkvenega življenja je bila tista, v kateri še ni bilo treba, s posebno zapovedjo naganjati vernike, naj v letu trikrat ali vsaj enkrat pristopijo k mizi Gospodovi; ni mu bila neznama misel, ki jo je sveta Cerkev razodela v tridentinskem zboru, ko je izrekla željo, da bi pri sveti maši pričujoči verniki z mašnikom vred, kakor v prvih krščanskih časih, udeleževali se obhajila; ni mu pa tudi izpred očij izginil vzgled sv. Frančiška Salazijana, sv. Filipa Nerila in toliko drugih blagih dušnih učenikov in voditeljev, kateri se svetijo kot posebno svetle in prijetne zvezde na obnebju cerkvenenega življenja. Zraven tega pa — in to je prvo — je Baraga v svojem lastnem poprejšnjem življenju in po svoji lastni skušnji se do dobrega seznanil s potjo, katero imamo v mislih, in je ravno zato znal ne samo željno, ampak tudi previdno voditi druge po tej poti, ogibaje se nevarnostij, s katerimi je obdana in v katere zabrede marsikateri, ki se na njo podá, ki pa ni nikoli sam hodil po njej, in si ni pridobil tistega posebnega darú, po katerem je treba razločevati in spoznavati duhove, in sploh ozir jemati na mnogotere zunanje okolnosti.

In tako vneto, previdno in stanovitno ravnanje Baragovo in voditev duš po poti h krščanski popolnosti je najbolje opravičil obilni prijetni sad, ki ga je rodilo njegovo omenjeno ravnanje z dušami, katere so bile stopile na pot pobožnega življenja, zatorej je čedalje bolj potihovalo in na zadn je tudi popolnoma omolknilo vse nasprotovanje, ki ga je od začetka moral obilno trpeti.

Pa ne samo v spovednici, kjer je imel večinoma opraviti vse jutro in dopoldne, ampak tudi zunaj spovednice se je lepo razodevala gorečа pastirska skrb in ljubezen našega Baraga bodi si v vsakdanji in nedeljski šoli, bodi si pri obiskavanji bolnikov. Kolikor bolj je sploh spoznaval, pa tudi zlasti po svoji lastni skušnji čutil, kako srečen je sleherni, v čegar srce se že v otročjih letih vsadi seme večnih resnic sv. vere in sv. strahu božjega, toliko večja skrb mu je bila, otroke vnemati k veselju do krščanskega nauka in napeljevati jih k čednemu pobožnemu krščanskemu vedenju.

K postelji bolnikov pa ga ni vlekla samo splošna dolžnost, po streči jim v njih dušnih potrebah, ampak gnala ga je tudi blaga živa želja, polajšati bolniku križe in težave, posebno kjer se je bolezni pridruževalo tudi siromaštvo. Saj milosrčnost in milodarnost sta se mu, kakor nam je znano, prav jako prikupili že v otročjih letih na strani nepozabljive matere; zato ga pa tudi ni nikoli motila lakomnost ali grabežljivost, ampak, če je več imel, več je dal bolnikom in ubožcem v podporo po pregovoru, ki si ga je bil v svoje ravnanje prisvojil, namreč: "Karkoli ubožcem daš, to boš imel ti; kar pa njim nisi dal, to dobi kdo drugi." Zdraven pa so mu bile v tej reči tudi nepremakljivo sveto vodilo besede Gospode: "Karkoli najmanjšemu mojih bratov storite, to ste meni storili." Tako vedo na priliko ljudje še zdaj pripovedovati o gosp. Frideriku, da je enkrat bos prišel domov, ker je, dal svojo obutev revežu, ki ga je pri obiskovanji bolnikov bosega našel na cesti. Drugikrat vidi ležati na cesti bolnega reveža, ki ni mogel naprej si pomagati. Brez pomisleka ga vzdigne naš usmiljeni Samaritan, na svojih ramah odnese v župnišče, in mu streže, dokler ni revež okreval.

Če si je kedaj želel kaj več imeti, lotila se ga je taka želja le zato, da bi imel lepo priliko, več dati in več dobrega storiti; to je pravi pomen tistih besed, ki se smejo prav za prav Baragove besede imenovati in smo jih, ko je bil zadnjikrat v Ljubljani, slišali iz njegovih lastnih ust: "Bogat biti si ne želim, veliko denarja bi pa rad imel."

Vsej tej goreči pastirski skrbi in ljubežni, vsem svetim željam in čutilom, katerih je vedno plamtelo blago srce našega Baraga, dajejo pa najlepše in najboljše spričevanje molitvene bukve, ki jih je spisal l. 1826. pad imenom: 'Dušna paša'. Marsikatera molitvena knjiga je med tem že prišla na dan, ni je pa nobene, katera bi mogla tako ustrezati dušnim potrebam vernega slovenskega ljudstva, katera bi se mu tako prilegala, tako splošno in tako dolgo svojo veljavo ohranila, kakor 'Dušna paša'; to je drag spomenik, po katerem Baraga živi in bo živel v blagem in hvaležnem spominu vernih, pobožnih Slovencev tudi zunaj kranjske dežele. Tega, dela se lotiti, mu je dalo priliko sveto leto, ki se je po želji in naredbi novoizvoljenega tedanjega papeža Leona XII. l. 1826. obhajalo po vsem svetu in Baragov pastirski trud obdarovalo s posebno obilno žetvijo. Na svetlo pa je omenjena 'Dušna paša' prišla še le l. 1830., ob enem pa tudi molitvene bukve: "Od počeščenja in posnemanja Matere Božje," katero je Baraga po želji tedanjega dekana in mestnega župnika v Kranju, gosp. Avguština Sluge iz nemškega v slovensko prestavil. Koliko pa je ravno ta rajnki dekan Sluga cenil pastirsko delovanje Baragovo, pokazal je najbolj s tem, da ga je naprosil, naj o treh pustnih dnevih v mestni cerkvi v Kranju on božjo besedo ljudem oznanja in jih navaja k vrednemu premanju sv. zakramentov. Kakor se je Baraga z navadno gorečo vnemo poprijel te lepe naloge l. 1827., tako je tudi ljudstvo od vseh krajev z velikim veseljem hitelo k tem ljudskim duhovnim vajam, katere so še zmerom o pustni tridnevnici v Kranju in v nekaterih družih mestih in večjih trgih v navadi. Ob vsem takem neutrudnem mnogovrstnem delovanji je bil pa Baraga vedno zdrav, krepak in vesel; ni bil sicer močne telesne postave, navajen je pa bil že od otročjih let lepega reda in zmernosti tako, da ni nikoli pil vina, kakor tudi v poznejših letih ne; na priliko, ko je bil zadnjič v Ljubljani, ni bilo ga nikakor mogoče pregovoriti, da bi bil pokusil vino ali pivo. Zastran dnevnega reda pa mu je bila sveta navada, zgodaj vstajati in obračati prvo jutranjo uro v molitev in premišljevanje, ako ga niso zadrževale posebne imenitnejše dolžnosti.

(Dalje prihodnjič.)

Lansko leto je Anglija naročila iz Nove Zelandije 50.000 ovčjih kož, ki so služile vojakom na fronti za kožuhe.

FRIDERIK BARAGA,

prvi slovenski apostolski misijonar in škof med Indijanci v Ameriki.

Spisal Dr. LEON VONČINA, profesor bogoslovja v Ljubljani.

(Nadaljevanje.)

Ob takih mislih, katere so bile Baragova lastnina že takrat, ko se mu je komaj sanjati začelo, da je njegovo spovednico vedno obdajála množica na duši ranjenih in bolnih ljudij ne samo iz domače duhovnije, ampak tudi iz daljih krajev. Bilo je sicer njegovo največje veselje, obujati v spovednici k novemu življenju, k življenju resnice in pravice in spokorne ljubezni do Boga take, ki so v svoji dušni slepoti tavati po poti krivice in pregrehe v svoje večno pogubljenje; pa vendar ni nikakor zanemarjal takih, katerim ostre pokore ni bilo ravno tolikanj treba, temveč le voditve na potu pobožnega življenja. Kolikor bolj je Baraga skušal v svojem lastnem življenji, da za človeka ni večje sreče, kakor je tisti nebeški zveličevalni mir, kateri izhaja iz goreče ljubezni do Boga: toliko bolj ga je gnalo, prizadevati si, da se ogenj te božje ljubezni ohrani in množi v nedolžnih srcih, v katerih ga še ni zadušil vihar kake pregrešne strasti. Bil je tedaj v spovednici ne samo skrben sodnik in zdravnik na duši ranjenim in bolnim ljudem, ampak bil je tudi vnet in previden voditelj takih zvestih, zdravih in neoskrunjenih duš, kakoršnih se nikoli ne manjka med čredo Kristusovo, in katerim je živa potreba, hoditi za Kristusom in vedno napredovati na poti, ki vodi h krščanski popolnosti. Kot voditelj takih duš pa Baraga ni mogel drugače, kakor priporočati jim in navajati jih, da pogostoma prejemajo sv. zakramente; pa ravno s tem, da se je poprijel take nekoliko nenavadne poti, zadel je na toliko večje ovire, kolikor močnejše je takrat vlekel tisti suhoparni janzeniški veter, ki je zatiral mnogotere pobožnosti, v katerih se razodeva duh katoliško cerkvenega življenja, in je še posebno nasprotoval tisti neskončni ljubezni našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki vabi k svoji mizi vse, ki se trudijo, ki so obteženi in torej potrebujejo, da jih poživlja. Ali o vseh takih ovirah se Baraga ni dal motiti, ne omajati, ker si je bil v svesti, da táko njegovo ravnanje se popolnoma u-

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto.....$0.60
Za nečlane $1.00
Za inozemstvo $1.50

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Phone: Canal 2487.

Subscription rate:
For Members, per year.....$0.60
For Nonmembers $1.00
For Foreign Countries.....$1.50

31

26. julija 1914---26. julija 1916.

26. julija 1914 ali dan sv. Ane bode zapisan s krvavimi črkami v svetovni zgodovini še pozna, pozna stoletja; ta dan bódo osobito obranili v spominu številni evropski narodi, ostal bo pa v bridkem spominu še leta in leta tudi nam ameriškem Slovencem, ter našim potomcem; — dan velike mobilizacije na Avstrijskem.

Leta 1914 je padel 26. julij ravno na nedeljo; — sivolasi avstrijski cesar je več tednov 'po krvavi tragediji v Sarajevu pomišljal, jeli naj se nad Srbi maščuje ali ne? Konečno so ga le prisilili dunajski ministri in cesarje iskreni prijatelj Vilče v Berlinu, da naj več ne čaka. In res je bila dne 26. julija odrejena delna mobilizacija avstrijske armade in sklic črne vojske, koji je kmalu zatem sledila splošna mobilizacija in splošno črnovojniška dolžnost.

Ne vemo sicer, natanko če se je to mobilizacijo odredilo na lastno določbo cesarja brez dovoljenja v državnem zboru; vsekako se pa sodi in govori, da se v avstrijskem državnem zboru ni o tem ničesar debatiralo in si je vzel pravico sam avstrijski vladar na svojo odgovornost.

Kot vneti ameriški domoljubi in nevtralni državljani ne držimo direktno z Avstrijo ali Nemčijo, lahko pa smelo in vseeno obsojamo ta nedopustljiv korak avstr. vladarju dne 26. julija 1914.

84 let je že bilo tedaj sivolasemu avstrijskemu monarhu. V svojem življenju in tekom svojega vladanja je prestal že dosti bridkih izkušenj in ur deloma prizadetih od usode in deloma vsled nesrečnih homatij na Avstrijskem. Mi smo mnenja, da bi se moral tako sivolasi človek že pripravljati na smrt; kajti dolgo več itak ne more živeti, — ne pa da si je že na stara leta omadeževal roke s krvjo lastnega ljudstva. S tem, da je avstrijski cesar dne 26. julija 1914 podpisal odredbo delne mobilizacije je zapisal smrti in pogubi več miljonov svojih podanikov. Gotovo se mu je ta trenotek tresla že postarana desnica, in gotovo bi ne bil tega nikedar storil, ako bi že tedaj znal, kake grozne posledice bo donesla Evropi ta avstrijska mobilizacija in kasnejša napoved vojne. Ako bi se dal morda tedaj cesar Franc Josip pregovoriti, in bi ne poslušal svojih zapeljivih tajnih svetovalcev in Berlina, — bi živela še dandanes vsa Evropa v lepem miru kot je živela zadnja leta.

Mi ga ne bomo naravnost obsojali vsled tega, ali celo preklinjali, — sodil ga bo že večni Sodnik, — saj se je gotovo že večkrat kesal tega svojega dejanja, ali sedaj je kesanje prepozno.

Omenili smo že večkrat, da je stališče in politično naziranje našega lista strogo nevtralno; list je glasilo slov. podporne organizacije, ali Jednote, ustanovljene v Ameriki in postavno inkorporinano tukaj, — torej lahko izrečemo povodom druge obletnice mobilizacije na Slovenskem tako mišljenje; — potem naj nas pa kdo obsoja že kakor hoče. Vsakdo naj gorenje vrstice vestno prečíta, pa nam bo dal prav.

Žalosti, obupa, zbeganosti in joka, ki se je vršil v Avstriji in na Slovenskem dne 26. julija 1914 nam ni mogoče opisati. Nam sploh ni mogoče predstavljati si v najmanjši meri grozote ob dnevu, ko žendarji lovijo in podijo moške pod orožje. — Čitali smo pač o tem, a videli slišali in skusili tega ameriški Slovenci nismo.

Kako je bilo hudo ženi s kopico otročičev, ko so ji odvedli dragoljubljenega moža in očeta v kosarno, od tam pa dalje v moderno bojno mesnico. Kako je jokala sivolàsa mati, ko so ji iztrgali iz rok edinega sina, njeno glavno oporo na stara leta! Kako so plakale neveste za svojimi ženini! Vseh teh prizorov nam ni mogoče razložiti, pojmiti in jasno opisati.

Res krvave in hude so posledice sedanje evropske vojne za vsako posamezno državo. Žal, da je pri tem tudi dosti trpela naša Avstrija! Govori se, da je že padlo na bojnem polju do 1,000.000 avstrijskih vojakov, 2,000.000 je pa pogrešanih, ranjenih in v vojnem ujetništvu. Avstrija je izgubila samo svojih častnikov že do 30.000 To so grozne in krvave številke, to so grozne posledice 26. julija 1914.

Koliko srečnih domačij je sedaj zunaj osamljenih, koliko vinskih goric ob bistri Soči pokončanih, — lepih trgov in vasic! — Koliko vdov in sirot je že na Avstrijskem vsled vojne! In koliko jih bo še postalo sčasoma. Kdo ve, če ne bomo dovčakali še tretje obletnice ali 26 julija. 1917, da še ne bo miru?

Da, gotovo se moramo živo spominjati današnjega dneva tudi vsi ameriški Slovenci. Ta spomin naj nam pa navdaje prvič veselje, ker smo se izognili tu v našo svobodno novo domovino; — drugič se pa spominjamo današnje druge obletnice avstrijske mobilizacije z žalostjo in žalovanjem nad številkami padlimi slovenskimi vojnimi žrtvami. Molimo ta dan iskreno za mir in pokoj naših slovenskih junakov, za kmalošnje okrevanje ranjencev in da bi dajal naš nebeški Tolažnik vsem vdovam ter sirotam zadostno moč, da bi to gorje ložje prenašale.

Ta naša srčna čutila pa pokažimo danes še drugače. — Skušajmo saj nekoliko tudi dejanski olajšati gorje slovenskih ranjencev ter številnih sirot. Darujmo po naših skromnih močeh osobito ta dan saj nekaj "krone" za tozadevni pomožni sklad in tako bodemo izvršili našo sveto dolžnost prvič kot dobri ameriški državljani, in kot sobratje našega ubogega slovenskega naroda ali kot sinovi naše tužne nekdanje majke Slovenije!

K sklepu tega članka si dovoljujemo še enkrat povdarjati, da ne sovražimo nikakor Avstrije čeravno smo zgoraj obsojali krivično vlado te monarhije in cesarja. Nam je Avstrija še vedno draga in v prijetnim spominu, ker se nahaja v Avstriji naša slovenska zemlja, kjer smo bili rojeni.

To spoštovanje do starega kraja in sočustvovanje s slovenskimi vojnimi žrtvami je pokazal naš list zadnje tedne tudi javno s tem, da je pričel za te nesrečne žrtve nabirati pomožni sklad. Hvala Bogu! Poziv našega sobr. predsednika in gl. tajnika je padel na rodovitna tla in na usmiljena srca. Tekom 7 tednov, ali od 14. junija t. l. do danes smo nabrali z združenimi močmi že **$554.25**

Čimdalje bolj se plemeniti darovalci in darovalke oglašajo, kar je znamenje, da je jel sočustvovati z nesrečno Slovenijo skoraj že ves slovenski ameriški narod. Tudi drugi slovenski listi že nabirajo za ta sklad, eden (A.S.) že pred več meseci nazaj; drugi pa zadnji čas; — kar je vse hvale in priznanja vredno.

Cenjeni sobratje in sosestre K. S. K. J. in cenjena krajevna društva! Bližamo se že počasi prvemu tisočaku v ameriških dolarjih za ta pomožni sklad. Stopimo vsi na noge, da bodemo ta znesek že tekom tednov, ali mesecev podvojili, ali pa potrojili, tako da bo naša K. S. K. J. v tem pogledu častno zastopana! V to naj pomozi Bog!

Uredništvo "Glasila K. S. K. Jednote."

Za nekatere ljudi je najtežja in najbolj nenavadna stvar, spominjati se revežev in pomagati ubogim.

•

Ugodna prilika in lepa priložnost ti trka bolj tihoma na okno, izkušnjava pa tolče zelo slišno in glasno na vrata.

Ganljiva slika.

Pred štirimi tedni smo priobčili v 25. številki našega lista bolj obširen opis najbolj popularne in znane ameriške slike "The Spirit of 1776" povodom praznovanja minulega 4. julija. Danes, ko nam je napočila že druga spominska obletnica splošne mobilizacije na Slovenskem, hočemo pa izpregovoriti še bolj o važni in ganljivi sliki, katero bi lahko v angleškem jeziku nazivali "The Spirit in Europe of 1914—1916."

Prav po naključju nam je prišla ta starokrajska slika v obliki navadne razglednice v naše roke. Poslal jo je uredništvu tega lista rojak A. B. iz New Yorka. Omenjena razglednica je bila tiskana v Ljubljani in jo je založilo "Deželno in gospejno društvo Rdečega križa za "Kranjsko". Na razlednici je videti fino zadeto reprodukcijo oljnate slike znanega slovenskega akademičnega slikarja P. Žmitka, izdelano l. 1914.

V tej okusno izdelani sliki na razglednici se kaže vse gorje sedanje svetovne vojne. Groza, obup, žalovanje, zapuščenost in zaupanje v božjo pomoč priproste kmetske družine, ki ima svojega gospodarja ali očeta na bojnem polju. Žal nam je, da ne moremo priobčiti kopije te slike na tem mestu, ker je izdelana v raznih barvah in je za napravo klišeja neprikladna.

Ta slika nam predočuje kmečko vasico s 4 hišami. Nad hišami v ozadju se prostirajo vrhunci planin, štreleči v nebo in obdani s krvavo rdečkastimi oblaki, ali obzorjem. Poleg dveh, skupaj se držečih hiš na levi strani, zgrajenih v starokrajskem slogu se vije cesta z kamenitim mejnikom. Nad hišami je opaziti nekaj vej košatega drevesa. Dimnik vrh strehe skrajne hiše štrli žalostno v višino. — — Družini v hiši primanjkuje hrane in živeža, vsled tega ne najdeš tudi pičice dima ki bi naznanjal, da se kuha borno kosilce za stanovnike te hiše. Sedaj šele pride najbolj ganljiva in v srce segajoča skupina na tej sliki.

Na desni strani označene leve hiše se prostira zagrajen vrt, pred ograjo pa vidimo leseni križ z razpelom, pred kojim gori večna lučka. Na vznožju križa je majhen podstavek, kjer se lahko kleči. Semkaj, pod to znamenje se je zatekla zapuščena slovenska mati s tremi svojimi otročiči iskaje tolažbe in pomoči pred Križanim. Materi bi šteli kakih 28 let, oblečena je v narodno nošo in kleči na levem robu pri kraju. Kako zaupno zre v znamenje sv. križa in drži z obema rokama svojega 2 leti starega sinčka, — bosega in oblečenega v samo srajčko. Nedolžno dete stoji pred svojo žalostno materjo kakor kak angelj. Svoj pogled upira s povzdignjenimi ročicami, sklenjenimi k molitvi proti znamenju in posluša narekujočo molitev svoje matere. Zraven tega deteta kleči pred razpelom njen 5 letni sinček, — oblečen priprosto v belo srajčko, rujave hlačke, pisane nogavice in čeveljčke. Tudi ta zapuščeni sinček ima v molitev sklenjene roke, ter zre zaupno v sv. razpelo. Poleg njega, prav pod znamenjem pa kleči 7. letna hčerka te družine. Male v dve vrsti spletene kitice las ji mahajo po hrbtu. Obleka, — rudečkasto krilo ji kaj lepo pristoja. Tudi ta ima sklenjeni ročici v molitev. Pod to sliko je pa videti zelo ganljiv napis, oziroma molitev te zapuščene družine:

"Božji sin usmili se nas:
S križa se snemi
Pa nas objemi,
Bodi nam oče ta hudi čas!"

Na desni in levi strani tega napisa je odtis rdečega znanega ženevskega križa. To je ves obširen opis te slike.

Iz teh vrstic in tega opisa, osobito iz te molitve si lahko vsakdo predstavlja srčno bol slovenske matere, ki ima svojega moža v vojni. Morda je že ubit? Pogrešan? Ranjen? Ujet? — Edina in vsakdanja njena tolažba in zaupanje je molitev pred sv. razpelom tamkaj ob cesti poleg vrta.

Junaška si tudi ti slovenska žena, ker zamoreš prestajati toliko srčnega gorja, solzá, bede, obupa in zla, povzročenega vsled krvave vojne, koje še ne pomni svetovna zgodovina. Tvoje bolečine so hujše, nego bolečine ranjencev v vojaških vrstah. Trpiš neprestano že cela 2 leta, — čakaš in upaš, da se bo povrnil ljubljen tvoj mož iz bojne vrste, — bodisi že zdrav ali ranjen; — ali njega od nikoder ni! — Koliko časa ga boš tam pred križem še obupno pričakovala? — — Vstrajaj! Bodi trdna in pogumna! Enkrat, — morda že kmalu bo napočil rešilni dan in tedaj boš morda zopet objela svojega moža, vrnivšega se domov ko mine ta strašna vojna.

Bodi potolažena uboga slovenska mati! — — Vemo, da te tare lakota, beda in nadloga! S teboj sočutstvujemo tudi mi. Tukaj v daljni Ameriki, v naši svobodni novi domovini bije na tisoče in tisoče src zate, za tvojega moža in tvojo ubogo družinico. Vsi te omilujemo. Škoda, da nas je usoda ločila tako daleč narazen. Če bi bila naša teptana slovenska domovina samo malo bližje, — hiteli bi tja v trumah in bi ji skušali manjšati nepopismo gorje.

Bodi potolažena uboga slovenska mati v stari domovini. Nad številnimi slovenskimi naselbinami v Ameriki se je prikazala zadnje dni svitla zvezda upanja, ki je v naših srcih zanetila in vzbudila žar ljubezni, sočutje in usmiljenja do vsake bedne družine na Slovenskem.

Ta žar bratoljubja ti bode donesel sadove, tolažbo in nekoliko gmotne podpore od nas vseh ameriških Slovencev, da ne bo ostala tvoja vsakdanja molitev pred križem brez uspeha! — — Z.

Mučenica.

(Črtica, spisal Ivanov).

V mali vasici Podlog na Dolenjskem menda ni bilo pred izbruhom vojne bolj srečne in zadovoljne hiše, kakor je bila Podlogarjeva. Čeravno je pogrešala ta družina svojega gospodarja, ki se je že pred več leti nazaj ponesrečil v nekem rudniku v Ameriki, so se udali preostali, ali Podlogarjevi usodi, ter so posvetili vsi vse svoje moči za povzdigo domačije in gopodarstva, kojega je bil ranjki Podlogar s prihranjenimi ameriškimi dolarji rešil in oprostil vsega dolga; še več, — nekaj sto krone je bilo celo naloženih za vse potrebe v bližnji okrajni posojilnici.

Podlogarjeva družina je štela 5 oseb: staro udovelo Podlogarico Meto, ter štiri sinove. Najstarejšemu, Janezu, je bilo 24 let, Jože je bil star 23 let, Francelj 22, Karol pa 20.

Deset let je že poteklo odkar se je podal oče Podlogar nekega dne za srečo v daljno Ameriko; tedaj so bili njegovi sinovi še vsi dečki in so hodili še v šolo. Pred odhodom je dal Podlogar sinovom svoj blagoslov in lepe nauke, kako naj poslušajo in ubogajo mater, ki naj bi nadomestovala njega. Obljubil jim je, da se povrne ob 10. letnici odsotnosti; a usoda mu je pretrgla njegove načrte. Nekega dne so mrtvega prinesli iz globokega rudnika tamkaj v daljni Minnesoti. Seveda je Podlogarjevo družino ta vest zelo potrla in užalostila, a končno so se udali usodi, proti kateri ni nobenega ugovora in pripomočka.

Podlogarica, svesta si svojih dolžnosti je vedno skrbno gledala za pravo krščansko vzgojo svojih sinov, da so jo vedno ubogali in izostajali od gostiln ter slabe družbe. Treba je bilo naporne sile, da je šlo pri domačiji vse v gladkem tiru dalje. Janez, najstarejši sin je nadomestoval hišnega gospodarja, ostali so mu pa šli na roke, kolikor so mogli.

Pa ta zadovoljnost se je sčasoma kmalu izpremenila v žalost. Janeza, začasnega gospodarja Podloške domačije so vzeli že pri prvem naboru k vojakom; še ko je ta služil pri dragoncih, je bil potrjen tudi njegov brat Jože, naslednje leto pa brat Francelj, tako da je ostal pri hiši samo še najmlajši brat Karol. O tem se sploh niti mislilo ni, da bo kdaj nosil vojaško suknjo, ker je bil precej slaboten; pri prvem naboru so ga izvrgli.

Nemogoče je opisati težave in trpljenje, koje je imela Podlogarica l. 1914. Bilo je ravno meseca julija, ko je na kmetih največ dela. Zadnji, doma preostali sin Karol ji je bil še edina opora in pomoč pri gruntu, ostali trije so pa služili cesarja, kakor to veleva zakon cesarstva in domovine.

Kako se je veselila Podlogarica isto leto povratka starejšega sina Janeza, da bo zopet skrbel pri posestvu kakor pred leti. Jože ji je pisal, da bo dovršil vojaško službo celo z dvema letoma? torej bodo trije sinovi zopet doma pri hiši in vse bo šlo zopet gladko naprej. A ideja ter upanje stare Podlogarice se je izjalovilo.

Bilo je ravno na sv. Ane dan, dne 26. julija 1914. Podlogarjeva Meta je šla isti dan s svojim sinom Karolom na slovečo božjo pot na Zaplaz, na Dolenjskem. Iz Podloga do Zaplaza je bilo treba hoditi celih 12 ur. Lepa pot v hudem letnem času.

Ljudstva je bilo kakor običajno isto nedeljo na Zaplazu brezštevilno in od vseh krajev. Nekaj minut pred zaključkom 10. maše, se je pripetilo označeni dan v zaplaški cerkvi nekaj nepričakovanega in strašnega. — — Iz Dunaja je prišel namreč brzojavni ukaz za delno mobilizacijo. — — In udrli so žendarji z nasajenimi bajoneti v cerkev, ter so v imenu postave zahtevali, da morajo vsi možje rezervniki in potrjeni mladeniči iti ž njimi, ker bo napovedana Srbiji vojna. Dogodkov in prizorov je nemogoče opisati kako so bili zaplaški romarji preplašeni ter razburjeni vsled tega. Vsi moški so se morali udati radi, ali neradi cesarskemu ukazu ter odriniti z žendarji vsled proglašene mobilizacije.

Tudi stari Podlogarici so vzeli zadnjega sina Karola, tako da se je morala reva vrniti sama domov potrta in žalostna do skrajne meje; Karol je bil namreč pri zadnjem naboru tudi potrjen za 2 meseca.

Vsi Podlogarjevi trije, že pri vojakih službujoči sinovi so tekom nekaj dni odrinili na Srbsko proti sovražniku; najmlajšega, Karola, edino Metino oporo so pa odvedli v Ljubljano k vojaškemu vežbanju. Tako je ostala Podlogarica kar naenkrat sama. Živa duša ji ni pomagala niti na polju niti doma. Vse se je mahoma izpremenilo. Prejšnja leta je bila tako zadovoljna in srečna; — pa vojaška sila ji je odvzela zadnjega ljubljenca za obrambo domovine.

Podlogarici so poleg tega kasneje odvedli razen 1 kravce, vso živino, žito, vozove in konjsko opravo. Ali naj 60. letna ženica na svoja stara leta opravlja sama težka dela? Vstajala je že zjutraj ob 4-ih; delala pa do poznega mraka. Ko je nastopila jesen, je prišla zopet komisija, ter je zaplenila vse pridelke koje je v potu obraza in s krvavimi žulji Podlogarica spravila skupaj.

Dobivala je pač nekaj krone državne podpore, ker so služili cesarja štirje njeni sinovi; pa kaj zadostujejo kronce v vojnem času ko je vse tako drago. Za državnemu erarju izročeno blago in živino je dobila res nekaj papirjev, nňče ji pa ni hotel istih izmenjati v zlat ali srebrn denar.

V teh hudih časih se je tolažila edino le z molitvijo; tolažile so jo tudi njene sosede, saj je bila skoro vsaka izmed njih vsled vojne hudo prizadeta. Enim so odvzeli moža, sina in brata, ki so že prve dni vsi padli na bojnem polju.

Najbólj je staro Podlogarico žalostilo to, ker je dobivala le redkoma pisanje od svojih sinov vojakov. Nekega dne ji prinesejo iz komisije žalostno naznanilo, da je starejši sin Janez umrl na Srbskem za legarjem, par tednov za tem ji je prišla zopet žalostna vest o smrti sina Jožeta in Franceljna daleč tamkaj v ruskem ujetništvu. Preostal ji je torej samo še najmlajši sin Karol na kojega je za trdno mislila, da se bo vrnil nepoškodovan iz vojne.

Bilo je ravno na velikonočno nedeljo l. 1916. ko se pripelje pred Podlogarjevo hišo nek čuden voz iz bližnjega trga. Iz voza stopi Podlogarjev sin Karol oprt na 2 berglje; — — imel je obe nogi odrezani nad kolenom.

"Tukaj sem draga mati!" je vzkliknil Karol, med tem ko je skušal oprt na berglje objeti svojo sivolaso mater.

"Ali so morda ostali moji bratje še živi in morda tudi pohabljeni?" — —

Materi Podlogarici je pri tem zastala zapa; niti besedice ni zamogla izpregovoriti in se je nezavestna zgrudila pred svojega sina; zadel jo je mrtvoud na jezik, in postala je nema. —

Prihitele so zatem druge sosede in odnesle Podlogarico v hišo v postelj; ubogemu Karolu so pa razodele žalostno novico, da so vsi njegovi trije bratje padli v vojni.

Dva tedna po tem žalostnem dogodku so položili v grob na farnem pokopališču staro Podlogarico; domač župnik ji je naredil tem povodom ganljivo posmrtnico ter je slavil pokojnico kot vzor slovenske matere in mučenice vsled sedanje vojne.

Dandanes je lepo Podlogarjevo posestvo popolnoma osamljeno in zapuščeno, kajti edini preostali član te družine se je podal v neki zavod vojaških invalidov, ker je za vsako delo nezmožen.

Posnemanja vredno.

Uredništvo našega lista je prejelo dne 18. t. m. od znanega, sedaj se v Colorado na počitnicah mudečega rojaka in domoljuba Mr. Matija Pogorelca sledeče pismo:

Veseli me čitati v raznih listih, da so se pričeli tudi ameriški Slovenci dramiti in buditi iz dolgotrajnega spanja in da se je prenehalo s prepirljivim, narodu pogubonosnim dosedanjim "cikanjem" po raznih listih s par izjemami. Prav je, da se i tudi naš narod vnema za prekoristno stvar: pomagati bednim našim sobratom.

Kar se tiče mene, da bi s kako kronco k temu skladu pripomogel, za ubogi zatirani in po sedanji vojni skoraj uničeni mili naš slovenski narod sem deloval in delujem rad za vsako dobro stvar posebno če je narodu v splošno korist.

Oziraje se torej na klic in nasvet predsednika naše K. S. K. J. v "Glasilu K. S. K. Jednote" se tudi jaz pridružim vrsti darovalcev, ter prispevam v ta namen znesek od $100.00 (sto dolarjev), da se bo ta svota po vojni poslala v staro domovino za slovenske vojne žrtve.

Ta svota $100.00 bo naložena dne 26. julija t. l. na 3 odst. pri First Trust and Savings banki v Chicagu do časa odpošiljatve; vložno knjižico bodem pa izročil upravništvu "Glasila KSKJ." ali pa glavnemu odboru te organizacije."

—

Opomba uredništva: Ne moremo si drugače, kakor da se rojaku Mat. Pogorelcu za ta njegov velikodušen dar posebej in javno na tem mestu ne zahvalimo v imenu glavnega odbora KSKJ. Mr. Pogorelc je torej prvi priskočil kot posameznik na pomoč slovenskim sirotam v stari domovini s celim ameriškim stotakom, ki znaša v avstrijski veljavi danes K 742.00. S temi kronami se bo obrisalo že marsikateri slovenski udovi, ali siroti solze in se ji bo saj za nekaj odpomoglo v njenem tužnem stanu.

Rojaki Slovenci širom Amerike! Izgled velikodušne požrtvovalnosti Mr. Pogorelca naj nas bodri, da z združenimi močmi nastopimo ob drugi obletnici napovedi vojne v stari domovini, — in da darujemo vsak po svoji moči nekaj za pomožni sklad slovenskih ranjencev in sirot.

Naj ne bo ni enega rojaka ali rojakinje med nami, ki bi v to svrho ne darovala vsaj 50c, ali pa enega dolarja. Ta denar se bo vporabil za tako plemenito svrho, kot se ni doslej nikdar v zgodovini Slovencev.

Končno apeliramo s temi vrsticami osobito na številne naše slovenske trgovce, gostilničarje in razne podjetnike, da bi se naj sleherni odzval s kakim primernim darom za ta sklad; osobito pa kličemo in uljudno prosimo za pomoč trgovce in gostilničarje, ki so člani naše Jednote in naročniki tega lista. Trdno se nadejamo, da te vrstice ne bodo stale brez uspeha.

Židje v vojni.

Listi, ki posvečajo usodi Židov posebno pozornost, so izračunali, da je sedaj v raznih armadah 550.000 Židov. V sedanji vojni je sploh 20 miljonov ljudi pod zastavami, to je 2.6 odstotkov skupnega prebivalstva vojskujočih se držav vštevši kolonije. Na angleškem živi 245.000 Židov. Ti so dali armadi 16.000 mož. V ministrstvu je pet Židov, v perski zbornici jih je pet, v poslanski zbornici pa 18. Na Francoskem živi kakih 100 tisoč Židov. Pet Židov zavzema ministrska ali enakovredna mesta, v armadi je bilo začetkom vojne osem židovskih generalov, štirinajst polkovnikov, edenindvajset podpolkovnikov in stosedem stotnikov. V Italiji imajo Židje šestnajst poslancev, štirinajst senatorjev in enega ministra. Rusija je poklicala pod zastave 350 tisoč Židov, a nobeden ne zavzema višjega javnega mesta, bodisi v armadi bodisi v civilni upravi.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048

Od ustanovitve do 1. junija 1916 skupna izplačana podpora **$1,162.041.77.**

—o—

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: Paul Schneller, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago, St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Clveland, O.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rems, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Av., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago, St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:
Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B. St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311—3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 318 Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:
Mihael Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 3329 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:
Joseph Russ, 6712 Bonna Ave. N. E. Cleveland, Ohio.
Frank Svete, 38—10th St., North Chicago, Ill.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":
Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE", 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Štiri bratje duhovniki.

V zgodovini ameriških Slovencev tako tudi ne v cerkveni zgodovini našega zapada se doslej še ni praznovalo nikdar tako redkega cerkvenega slavja, kakor se je vršilo isto dne 2. julija 1916 v prijazni slovenski naselbini Anaconda, Mont. V tamošnji cerkvi sv. Petra je daroval namreč ta dan novo mašo naš rojak Rev. Anton Pirnat; pri tej prvi sv. daritvi so mu asistirali pred oltarjem trije njegovi bratje duhovniki in sicer: Rev. John B. Pirnat, župnik goriomenjene cerkve, Rev. Michael Pirnat, slovenski župnik v Meaderville, okolica Butte, Mont., in Rev. Alojz Pirnat, svoječasni slovenski župnik na Gilbert, Minn. zadnjičas pa misijonar v pittsburški škofiji; tako so bili pri tej sveti maši kar štiri bratje ene in iste družine. Pač zelo redek slučaj! Starejši brat John je bil arhidijakon, brat Alojzij dijakon in brat Mihael pa subdijakon; ceremonijar pri tej novi maši je bil Rev. M. McCormick.

V ta namen je bila cerkev sv. Petra okusno ozaljšana od zunaj in znotraj; naravno da je bilo pri tej redki cerkveni slovesnosti ogromno vernikov, tako, da je bil zaseden vsak prazen kotiček.

Te redke nove maše se je udeležil tudi sam helenski škof Rt. Rev. J. P. Carroll, dalje generalni vikar helenske škofije Rt. Rev. Mgr. Day, dalje Rev. F. X. Batens in Rev. A. Leitham, oba dobra prijatelja starejših bratov; poleg teh je bilo navzočnih še osem drugih duhovnikov.

Vsi štiri bratje Rev. Pirnati so bili rojeni v Dravljah nad Ljubljano, in prihajajo iz poštene ter ugledne kmetske hiše. Oče jim je umrl že pred letom, a mati njih pa še živi. Rev. Pirnati so hodili nekaj časa v šolo v starem kraju, svoje bogoslovne študije so pa dovršili tukaj v Ameriki.

Pomenljivo je pri tem tudi dejstvo, da so trije izmed teh bratov darovali prvo sv. mašo pri enem in istem oltarju cerkve sv. Petra v Anacondi in sicer: Rev. Mihael Pirnat meseca decembra l. 1907, Rev. Alojz Pirnat meseca junija l. 1908 in dne 2. julija letos najmlajši brat Anton.

Povedali smo že, da je starejši brat Rev. John Pirnat župnik cerkve sv. Petra v Anacondi, Mont., kjer opravlja že 19 let ondotno mešano faro s Slovenci, Hrvati, a večjo polovico Američanov. Poleg te cerkve ima krasno farno šolo, ki je stala $75.000 v koji uči 15 sester Dominikank; zraven tega je tudi lepo župnišče in lična sestrska hiša. Rev. Mihael Pirnat je župnik v Meaderville, blizu Butte, Mont., večina njegovih župljanov so Slovenci in Hrvatje; ta fara v zadnjih letih prav vrlo napreduje, ima tudi farno šolo z 8 sestrami, sedaj v kratkem se bo pa postavilo še novo župnišče. Rev. Alojzij Pirnat se mudi sedaj v pittsburški škofiji. Pred par dnevi ga je poklical Rt. Rev. McGolrick, duluthski škof zopet nazaj v svojo škofijo v Minnesoti. Mlajši brat, Rev. Anton Pirnat je star 24 let. Semkaj v Ameriko je prišel l. 1910 ter je vstopil v semenišče sv. Frančiška blizu Milwaukee, Wis. V mašnika je bil posvečen dne 17. junija t. l. v Toledo, O. po Rt. Rev. škofu Schrembsu in bo sedaj v toledski škofiji pastiroval.

Kako ganljiv je bil prizor ko se je pomikala označeni dan ob potrkavanju zvonov iz župnišča dolga vrsta duhovnikov s škofom na čelu, — proti cerkvi k daritvi prve svete maše najmlajšega brata Rev. Ant. Pirnata. Pri tej maši je tudi bilo zbranih toliko dečkov ministrantov, kot še nikdar prej.

Pri tej priliki je imel slavnostno pridigo v angleškem jeziku mil. škof John P. Carroll; njegova pridiga se je glasila takole:

Spoštovana mi duhovščina in cenjeni mi bratje:—

Danes smo se zbrali tukaj povodom zelo redke slovesnosti; v tej fari se praznuje namreč veseli dogodek: slavnost prve svete maše, katero bo daroval naš novomašnik. Velikega pomena je ta dan tudi za očeta in mater te družine, ko vidita, kako stopa eden izmed njunih otrok prvič k oltarju, da daruje sv. mašo. Kadar se pa primeri, da ni le samo eden sin družine povišan v mašništvo, da stopa pred oltar, — temuč da zadene ta stanovska čast kar štiri sinove iste družine, ki so vsi duhovniki, koliko mora biti res veselje in radost dotične fare in dotične škofije. Oj nepopisno in veliko mora biti v takem slučaju veselje očeta in matere, ko nastopi v teku njihovega življenja enkrat ta srečni trenotek. Tako redkega slučaja in take slovesnosti še nismo imeli v zgodovini Združenih držav več kot dvakrat ali trikrat; vsled tega je umestno, da obhajamo ta dan nad vse slovesno v tej fari in v tej škofiji. Prav je in lepo, da se je tega dneva udeležil vsak duhovnik od blizu in daleč, če so mu okolščine dopuščale; tudi meni, kot škofu se je zdelo umestno, da sem prihitel semkaj med Vas, da se z Vami vred raduje-n veselega, izvanrednega dne, katerega je sam Gospod naredil; vsled tega se veselimo in radujmo tega Gospodovega dne.

Vsi ti štiri bratje so vredni, da jim izrazimo danes zahvalo in naše iskrene ter srčne čestitke. Od najmlajšega do najstarejšega naj veljajo torej vsakemu posebej izrazi naše ljubezni in vdanosti; najmlajšemu vsled tega, ker je bil šele danes povzdignjen v duhovski stan, v službo Jezusovo, da lahko daruje nekrvavo daritev Bogu za pregrehe človeštva. Napočil je torej zanj dan, na katerega je že tako željno čakal; ta dan mu bo ostal v spominu do konca njegovega življenja.

Naša srca bijejo danes za te štiri duhovne brate; osobito pa naj gre hvala in čast starejšemu bratu, kajti pred Bogom gre le njemu zasluga, da so danes tukaj zbrani njegovi ostali trije bratje duhovniki in da so vsled tega vsi skupaj zbrani v času, ko daruje četrti brat novo sv. mašo. Starejši brat je bil prvi povzdignjen v ta sveti stan. Njegovo življenje in njegova služba je navdala in ojačila še ostale tri brate, da so se posvetili temu stanu; on jih je navduševal, jim denarno in moralno pripomogel do tega, da sedaj lahko vsi štirje darujejo sv. mašo.

Ko sem mu sinoči pri prihodu semkaj na obisku vsled tega čestital, se je starejši brat izrazil sledeče: "Danes sem jaz presrečen. Bog je bil vedno dober napram meni; jaz sem za to redko slavnost dosti storil in se žrtvoval iz hvaležnosti do Boga, ker me je poklical za svojega služabnika, ali duhovna. Mislim pa, da vse to še ni dovolj hvaležnosti napram Njemu za to izkazano mi dobroto in čast, koje sem bil nevreden. Bogu naj bode torej za ta veseli dan izrečena moja iskrena zahvala! — Dragi mi navzoči! Še enkrat čestitajmo torej najmlajšemu kakor tudi najstarejšemu izmed teh bratov povodom današnjega veselega dneva.

Kaj naj pa še enkrat omenim o starših teh sinov: Njih oče je živel, da je dovčakal, kako so trije njegovi sinovi darovali večnemu Stvarniku prvo sv. mašo. Danes ga pa žal ni več med živimi, ker ga je Večni poklical že k Sebi. Gotovo se pa danes v duhu z nami raduje v nebesih in daje z nami vred čast Bogu, ker ga je On tako oblagodaril, da mu je podelil štiri sinove, kojim je poverjena služba božja. In pa mati teh štirih bratov oziroma sinov! Ta še živi. Kako mora res danes biti njeno srce veselja in radosti, ko v duhu z nami vred obhaja ta redek spominski dan. Kako ji more biti pri srcu in koliko zatajevanja zanjo, ker je danes več tisoč milj oddaljena od tukaj in ne more gledati te redke slovesnosti z lastnimi očmi. Velika je bila njena požrtvovalnost da je izredila za duhovski stan kar štiri sinove, ne pa da bi služili sv. Cerkvi v stari domovini, temuč poslala jih je semkaj, da naj tukaj sadijo seme sv. vere in delujejo tukaj v vinogradu Gospodovem.

Za to njeno veliko požrtvovalnost ji daje gotovo današnji dan zadoščenje. Nepopisno je pa gotovo zatajevanje in požrtvovalnost matere, ki ima štiri sinove duhovnike, pa ji ni bilo dano biti navzoči niti pri eni novi maši teh sinov, ali videti te dežele, v kateri njeni sinovi sedaj živijo. Njo lahko primerjamo materi Father Vaugha, ki je imela 14 otrok, pet izmed njenih šestero hčera so postale nune in šest izmed osem sinov pa duhovniki. Ko so tej materi druge žene oporekale, čemu je posvetila toliko svojih sinov in hčera svetemu stanu se je izrazila sledeče: "Vse moje otroke mi je dal večni Bog in moja iskrena želja je bila da mu jih dam tudi vse nazaj". Ravno teh misli je bila gotovo tudi mati teh štirih bratov duhovnikov. — Za našo faro in škofijo je pa današnji dan tudi vsled tega pomemben, ker ne spada ta novomašnik k nam; ustregli smo radi želji starejšega brata, da bo deloval ta novomašnik v drugi škofiji; — a vendar je ta novomašnik tudi naš, ker je tudi ta eden izmed onih plemenitih mož, ki so posvetili vse svoje življenje službovanju Gospodovem. Pri takih prilikah se vedno veselimo, ako smo pričujoči pri kaki novi maši, osobito moramo pa biti veseli, ko je daroval prvo sv. daritev četrti sin tako plemenite in blage družine.

Omenil sem že, da vlada danes veliko veselje v cerkveni občini sv. Petra, ker spadata dva brata k tej fari in sicer starejši brat, — župnik te cerkve in njegov drugi brat. Vi vsi ste duhovni otroci tega župnika; on Vam je dal lepe izglede iz svojega duhovskega življenja tako, da zamorete spoznavati vzvišeni poklic tega stanu. Kako ste pa še veseli, ko je danes njegov tretji brat prvič pristopil k oltarju v njegovi družbi in družbi še preostalih dveh bratov.

Veselite se torej dragi farani in verniki cerkvene občine sv. Petra, ker je Vam dana prilika prisostvovati tako redki in pomenljivi cerkveni slovesnosti. Take redke časti ni do danes še dosegla ni ena fara naše škofije.

ŠTIRI BRATJE DUHOVNIKI.

Z leve na desno: Rev. Alojz Pirnat, Rev. Anton Pirnat (novomašnik), škof John P. Carroll, Rev. John B. Pirnat, Rev. Mihael Pirnat.

Ko se je prikazala sv. Elizabeti v Judeji preblažena Devica Marija je ta svetnica vzkliknila: "Kako je mogoče, da prihajaš Ti mati večnega Boga k meni?" Pri tej priliki kličem v imenu novomašnika tudi jaz danes: "Kako je to mogoče, da prihaja mašništvo Jezusa Kristusa med nas v osebi njegovega ljubljenega služabnika? Kako je to mogoče, da prihaja sam Kristus, ki je najvišji duhovnik do mene, da me povzdigne do te velike časti? Njegova milost je, da me odbral izmed milijonov svojega ljudstva za ta sveti stan. Vsled tega naj poveličuje danes moja duša Gospoda in moj duh naj se veseli v Odrešeniku Gospodu."

Veliko je veselje očeta in matere kadar dajo v sv. zakon svojega sina kaki hčeri iz ugledne družine. Tedaj, ko se njuna srca združita v zvezi sv. zakona, tedaj so stariši prepričani, da je njihov sin dosegel ta vzvišeni poklic človeškega življenja. A danes je pa veselje matere našega novomašnika še večje, ker je dala svojega sina sv. katoliški Cerkvi; danes se je poročil njen sin z nevesto Kristusovo za vedno, da ji bo vedno zvesto služil in jo ljubil. Danes je ponudil naš novomašnik svojo desnico božji Nevesti ter ji kliče z Jezusom Kristusom: Jaz sem se ji do cela posvetil, da bodo njeni otroci z sv. krstom očiščeni izvirnega greha in da bodo nasičeni s kruhom večnega življenja." O kako mora biti mati takega sina vesela, ko naredi dotičnik Nevesti Kristusovi tako slovesno obljubo. Kako je mati vesela, ako dovčaka čast, da je bil njen ljubljeni sin izvoljen županom kakega mesta, ali pa senatorjem in celo predsednikom Združenih držav, ali če doseže v Evropi kraljevsko čast. Pomniti je pa treba, da presega mašniški stan v tem pogledu vse druge časti posvetnih stanov; ta stan se mi zdi najbolj vzvišen, katerega zamore kak človek na zemlji doseči. Vsled želje najvišjega duhovna, — Kristusa samega, se povzdigne mladeniča v mašniški stan, da posnema in izvršuje sveta opravila, katere je Jezus Kristus tu na zemlji izvrševal in umrl za naše grehe. To daje namreč duhovniku tako redko čast, ker se ga smatra posredovalcem med Bogom in ljudmi. Sv. Pavel govori o tem sledeče: "Vsakega višjega duhovna se izbere iz vrste ljudstva; postavljen je za ljudtsvo da daruje v božjo čast in slavo daritev za grehe človeštva."

V začetku svetovne zgodovine je bil vsak oče kake družine kralj in duhoven. On je daroval dari za svoje oroke, nadzoroval je začasno duševna dela svoje družine in dajal hvalu Večnemu za prejete dari od Njega. Ta darila je doprinašal doma v svojem šotoru s tem, da je daroval Najvišjemu krvave daritve: junce, ovce in koze, da bi s tem potolažil jezo večnega Sodnika.

Judje so po naročilu Jehove doprinašali take daritve in molili Boga po svojih duhovnikih v zahvalo za prejete milosti božje in za spravo grehov judovskega ljudstva. Tedaj se je darovalo sleherni dan kako krvavo daritev. Ko so napočili veliki judovski prazniki, je privrelo v Judejo in Galilejo številno ljudstva, kjer so z duhovniki vred skupno prepevali sv. psalme in pesmi in molili ž njim vred. Višji duhovnik je končno vse pričujoče judovsko ljudstvo poškropil po glavi s krvjo darovanih živalij, nakar so se zadovoljno in potolaženo vrnili na svoja domovja.

Vse to je bila le neka predpodoba pravega mašniškega stanu ali poklica. Kasneje je pa sv. Janez Krstnik naznanjeval prihod najvišjega in pravega duhovna, — Jezusa Kristusa, Jagnjeta božjega, ki odjemlje grehe sveta. Danes se samo v nekakim občudovanjem oziramo nazaj na krvave daritve v starem zakonu.

Naj Vam omenim, da je na irskem otoku navada, da ondi želi vsak oče ali mati kake družine, da da bi postal vsaj en sin duhovnik, ali pa hči nuna. V nekej vasici na Irskem se ponašajo s tem, da je postal res saj eden sin vsake družine duhovnik. S tem se pa žal ne morejo krščanske družine tukaj v Ameriki dosti ponašati. Vzemimo si dalje danes tudi za izgled daleč tam na Sloveskem živečega očeta in mater, ki sta odgojila kar štiri sinove za duhovski stan, ter jih poslala semkaj v Ameriko, da delujejo tukaj med nami. Čast jima!

Tukaj v Ameriki je ložje vzgajati sinove za duhovski stan, kakor pa na primer na Irskem, na Češkem ali na Slovenskem, ker tamkaj vlada večja revščina kakor pa pri nas. Tam je treba zato dosti zatajevanja in si je treba odtrgati marsikak košček kruha od ust, da se vzdržuje lahko šolanje kakega sina; tu pri nas v Ameriki je pa za to vse boljše, ker je ta dežela bolj rodovitna in bogata; tu se dandanes cedi med in mleko; v starem kraju pa vlada glad in beda. Ni je v naši republiki tako bogate države, kakor je naša država Montana; v tej državi pa ni najti nikjer tako bogatega kraja in mesta kakor je ravno naše mesto Butte in Anaconda. Žal res, da je tudi v naši državi tako malo starišev, ki bi skrbeli, da bi se njih sinovi izšolali za duhovnika, čeravno imamo dosti tozadevnih šol in čeravno so stroški šolanja zelo nizki. Upam torej, da se bodo začeli naši verniki bolj zanimati za povečanje števila novomašnikov v naši državi. Kako bode takim starišem na stara leta lahko pri srcu, ko bodo videli svojega sina, da opravlja najbolj vzvišeno in sveto službo, kojo zamore sploh kak človek na zemlji doseči. Taki sinovi bodo postali tudi glavna pomoč in podpora svojim starišem, ko se isti enkrat postarajo.

Kaj mislite, ali bi imela mati teh štirih bratov duhovnikov raje denar, katerega je žrtvovala za njih izšolanje, — kakor pa da je dovčakala veseli dan, da daruje njen, že četrti sin prvič sv. mašo. Njeno veselje je danes večje in več vredno kakor pa vse zlato, katero se topi danes v Anacondi in Great Fallsu. Ta mati bi raje vse to zlato zavrgla in bi ga ne zamenjala s srečo, kakoršna jo je danes zadela, da je dosegel njen četrti sin čast mašnikovega stanu. O sledite tej materi torej tudi Vi, vzgajajte Vaše otroke za ta stan, molite zanje in navdušujte jih doma v bogaboječnosti, molitvi in dobrimi deli. Izročajte jih roki božje Previdnosti in takim plemenitim možem in ženskam, ki so posvetili sve svoje življenje Bogu v čast in hvalo. Bodite vstrajni v molitvi in požrtvovalnosti in z božjo pomočjo boste morda tudi Vi enkrat dosegli to redko veselje in srečo, kakoršna uživa danes mati teh štirih duhovnikov, Amen."

Slovensko slavnostno pridigo je pa držal brat Rev. Alojz Pirnat in se je ista glasila takole:

"Vsak veliki duhoven, izmed ljudij izbran, je za ljudi postavljen, v to kar zadeva Boga, da daruje dari in daritve za greh, in zamore usmiljenje imeti s tistimi, kateri so nevedni in zaidejo, ker je tudi on obdan s slabostjo; in torej mora kakor za ljudstvo, tako tudi za se opravljati daritve za grehe."

Hebr. pogl. 5. vr. 1—4.

Prevzišeni g. škof, ljubi brat novomašnik, draga brata, častiti duhovni, ter mili rodni bratje:—

Z velikim veseljem sem pričakoval ta dan... in hvala Vsegamogočnemu, učakal sem uro, ko moj tretji brat prvič v strahu pomika svoje korake v svetišče Najvišjega, da opravi prvikrat nekrvavo daritev sv. maše. O kolika čast za nas vse!

Dragi brat! Stan, katerega si si izbral je silno težak. Izbran si izmed ljudij; za ljudij si postavljen, da jim od sedaj naprej.... do svoje smrti služiš v stvareh katere zadevajo Boga. Vzvišen je poklic in silno potreben, katerega si izvolil. Takoj, po padcu naših praroditeljev, raztrgano je bilo vse občevanje med Bogom in ljudstvom, želel je človek stopiti v ožjo zvezo s svojim Stvarnikom, dajati mu čast in hvalo ter objednem isprositi usmiljenje, ter odstranjenje jeze božje. To ožjo zvezo imenujemo sv. vero. V veri ali bogoslužju pa je pred vsem potreben srednik med Bogom in ljudstvom: duhoven, kateri naj bi bil nalašč in samo v tem delu zaposlen. Zato je Bog tekom časa ustanovil ter si odbral posebne ljudi in rodove, kojih dolžnost je bila služiti pri altarju, ter mu darovati spravni dar. Ker pa jeza Najvišjega nikakor ni polegla potom krvi juncev in ovac, potom daritev starega zakona, obljubil je Bog v svoji neskončni ljubezni, popolnejše daritve in duhovništvo; to svojo obljubo je tudi spolnil s tem, da je poslal Sina božjega, kateri je s svojim lastnim življenjem, opravil Bogu dopadljivo spravno daritev, ter na novo zgradil most prijateljstva med Bogom in padlim človekom. Da pa ta zveza prijateljstva ostane in se nadaljuje do konca, izbral si je Gospod čuvarje, srednike, apostole, kojih naloga, kakor Njegova je, kazati edino srečno pot, katera pelje preko ta most pot k Bogu ter nadaljevati veliko daritev sv. maše za grehe človeštva v spravo. To je torej delo duhovništva Nove zaveze, duhovništva kateremu je Jezus Kristus začetnik in glava.

Teška je naloga katoliškega duhovna! On je, po besedah sv. Pavla, vzet izmed ljudij; mora zapustiti vse, kar je zemeljskega, svetnega, ter služiti Njemu, kateri ga je izbral izmed tisočev in izvanredno počastil s tem, da ga je postavil kot oskrbnika, Njegovega imetja na zemlji. Ko je nas božji Odrešenik imel se posloviti od apostolov, zaukazal jim je nadaljevati delo zaukazano Njemu po Oče tu rekoč: "Kakor je mene Oče poslal, tako tudi jaz Vas pošljem; pojdite in učite vse narode, krščujte jih . . . in glejte jaz sem v Vami vse dni do konca sveta." Kar je bilo toraj delo odrešenika, in apostolov, neposredno kot pravi naslednik njihov podeduje pri sv. mašniškem posvečevanju vsak katoliški duhoven. Iti mora kamor mu veleva njegov škof, med tuje naroda, med pogane, ter jih učiti kar je učil naš Učenik sam... pot resnice, samozatajevanja in vrednost duše človeške. Ker bodeš moral oznanjevati te velike in človeškemu življenju tako nasprotne resnice, pretrpeti bodeš moral mnogo v tej dolini solz. Zaničevan bodeš od nevednih in zapeljanih ljudij, kakor je bil Kristus in njega učenci, in kakor On, tako tudi Ti imej usmiljenje nad njimi, kajti pomni, da kakor učitelj tako tudi učence. — Pretrpeti bodeš moral marsikatero žalostno uro v tvojem novem pokliču. Razlagaj jim sv. vero, uči jih potrebo izveličanja, opominjaj jih pred grehom ter njega strašnimi posledicami. Zasmehovan bodeš, kakor tvoj Učenik po ljudeh, kateri ne bodo razumeli tvojega poslanstva, po gnjusnih časopisih, knjigah in v govoru; na potu in na domu bodo govorili tudi najslabše in gnjusne stvari o Tebi radi imena Tvojega Učitelja; — a ne boj se, ne omagaj, ne straši se, ker kadar je Bog s teboj, kedo je zoper Tebe? Da, katoliški duhoven dobro ve, da bode mogel vse težave in bridkosti življenja prestati in nositi jih na svojih ramenih, v tihi molitvi se bode spominjal nevednik

in onih, kateri so zašli iz pravega pota in kakor Mojster tako kot Njegov učenec, prosil bode Očeta: "Ne štej jim ta dela v njih pregrehe!... Odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo!...

Dolžnosti katoliškega duhovna so obilne, so pa objednem in istem času tudi zelo važne. Poleg učenja, ima katoliški duhoven posebno skrb za bolnike. Kolikor več žalosti in zaničevanja mora prestati od nevednih in zapeljanih toliko več veselja in tolažbe bode našel pri bolnikih, umirajočih in v spovednici. O s kakim veseljem je sprejet on v hišo, kjer leži nesrečni človek v groznih bolečinah; kolika mu je tolažba in zadovoljnost ko pripravi trpečega za srečno pot v večnost...

Da, dragi moji, dolžnosti in skrbi našega stanu so velike in le s pomočjo božjo in molitvijo jih zamoremo izvrševati. Zatoraj je Vaša sv. dolžnost moliti za vaše duhovne, stati jim na strani v strašnem boju zoper sovražnika sv. Cerkve in vere; To dolžnost vred s ponižno prošnjo še edenkrat povdarjam vernemu ljudstvu in Vas prosim, spominjajte se mojega brata novomašnika, ter ga v tihi molitvi priporočajte materi katoliških duhovnov Mariji prečisti devici, da zamore vedno kot dober duhoven izvrševati svoje delo.

In Ti, dragi brat, ko v par trenotkih pristopiš k altarju in prvikrat daruješ nekrvavo daritev nove zaveze, spominjaj se danes svojega dobrega očeta, kateremu ni bila dana vesela in srečna ura videti svojega četrtega sina, nositi Jagnje Božje na svojih rokah, ter se vsaj v duhu veseliti s Teboj na ta presrečni čas. O koliko veselje bi bil Tvoj oče užival danes, a ni mu bilo dano, prestigla mu je smrt nit življenja, slekla mu trohljivi oklep in le s kraja ker življenja grenka kupa več ne polni, tam gori v rajskih visočinah, zre na Tebe, in moli za Te.

Spomni se danes svoje sivolase matere, tam daleč za morjem v mili slovenski deželi! Revica, odstranjena od svojih ljubih in dragih, bode danes s solzami veselja v očeh in v tihi molitvi pri sv. maši molila za Te in Te priporočala Mariji, katero je, kakor znam z otroških let tako pridno častila.

Moli za svoje brate in sestre, posebno izkreno za brata Ivana, tukajšnega župnika, kateri Ti je največ pomagal, da si dosegel ta prečastiti stan, ter za one, kateri bojujejo strašne boje, v katere je zapletena skoro cela Evropa. Prosi za nas vse da nam božja Previdnost pripusti le še jedenkrat videti grob kjer počiva naš dobri oče in rodno nam hišo, v kateri zamoremo vsaj še jedenkrat poljubiti zvenelo lice naše ljube matere, predno se tudi ona preseli v boljše življenje.

Svarim Te in opominjam, ne pozabi, svojega dobrega prijatelja G. Leitham-a. Koliko zaslug ima on pri Tvoji vzgoji, to samo Bog zna. Bodi mu hvaležen, ter mu z molitvijo skušaj poplačati vsa njegova dobra dela.

Prosim Te, ne pozabi pri daritvi prve sv. maše na naše dobre Slovence in Hrvate te župnije. Z veliko požrtvovalnostjo in gorko ljubeznijo so izkazali nam čast in udanost, katere še nobeden slov. duhovnik ni dosegel v tej novi domovini. Prosi za nje in njih ranjce, da roka božja rosi na njih težka in trnjeva pota blagoslov veselja in srečne zadnje ure.

In slednjič moli za me k Tvojemu in mojemu Bogu, kakor Jakob angelu, tako tudi jaz Tebi rečem: Ne pustim Te, dokler me ne blagosloviš". Ne pustimo Te iz naše srede, angel miru, novomašnik, dokler slednjemu ne daš svoj blagoslov, mi pa bodemo nasprotno molili za Tebe, da bode Tvoj dar dopadljiv presveti Trojici Amen!

Po dokončanem slovesnem mašnem opravilu je podelil Rev. Ant. Pirnat vsem navzočim svoj novomašniški blagoslov; istotako je to naredil tudi pri večernicah, katere je imel gen. vigar Msgr. Day. ob obilni vdeležbi vernikov.

Po dovršeni dopoldanski slovesni sv. maši ob 2. uri se je podala vsa duhovščina v avtomobilih v krasno ozaljšano Kolumbovo dvorano na kosilo, prirejeno od gospa cerkvene občine sv. Petra. Na kosilo je bilo povabljenih tudi lepo število najbolj odličnih meščanov iz Anaconde.

Povodom te redke slovesnosti so se dali omenjeni dan vsi štiri bratje Rev. Pirnati z mil. škofom Carrollom vred slikati. Kopijo te slike, ali skupine prinašamo na tem mestu. Sobratu Rev. John Pirnatu se iskreno zahvaljujemo, ker nam je dal to sliko na razpolago in za doposlani list "The Anaconda Standard", v kojem je bila na obširno opisana ta redka slavnost.

Vsem štirim bratom, osobito novomašniku Rev. Anton Pirnatu kličemo konečno tudi mi: Obilno blagoslova božjega in uspeha pri napornem delu v vinogradu Gospodovem!

Nova perfidnost Anglije.

Vsedanji evropski vojni igra Anglija največjo ulogo; kakor prej v mirnem času, tako hoče imeti tudi sedaj prvo besedo s tem da diktira in narekuje drugim državam stvari, koje ji niso nič mar.

Veliko "lumparij" bi lahko našteli Angliji dandanes ako bi natančno zasledovali vso zgodovino in razvitek sedanje vojne. Prva in glavna netaktnost Anglije je bila, ker je s svojo blokado ustavila prekomorski promet ter s tem pretrgala glavno zvezo med Evropo in Ameriko. Koliko protestov je romalo iz našega Washingtona že v London vsled tega; Anglija se pa za te proteste še ne zmeni, ker hoče biti glavna diktatorica vsem bojujočim in nebojujočim se državam.

Anglija nikakor ne dovoli, da bi se priskočilo na pomoč bedni Poljski, kjer umirajo ljudje za lakoto. V Ameriki ima Poljski narodni pomožni odbor na razpolago že več milijonov dolarjev za nakup živeža in provijanta za nesrečne Poljake v stari domovini; ne more se pa poslati ničesar venkaj, ker je Anglija zapretila potopiti vsak parnik, ki bo vozil kaj blaga za Poljake, ali bi pa Anglija to blago samo zaplenila. Res, ako upoštevamo to dejstvo moramo reči da so Angleži hujši od divjakov. Še celo divji narodi imajo usmiljenje s človekom, ki je padel, ali če se mu godi slabo. Pomagajo mu, ščitijo ga in ga skušajo rešiti iz bede. Angleži pa delajo ravno nasprotno. S prisiljeno lakoto na Poljskem se hočejo nad ondotnim nedolžnim ljudstvom hudo maščevati za pregrehe Nemcev.

Druga hudobnost Anglije je, ker noče upoštevati dandanes točke mednarodnega ljudskega prava. Anglija je prišla v svoji perfidnosti zadnji čas že tako daleč, da ustavlja vso ameriško pošto, in ne dovoljuje poštnega prometa med državami centralnih zaveznikov in Ameriko. Tudi to je skrajna lopovščina, ker Anglija ustavlja in pleni pisma, katere že tako željno pričakujemo od dragih nam svojcev v stari domovini. Res čudno se nam zdi, da naša slavna ameriška vlada to vse tako mirno trpi in prenaša. Ali nima dovolj sredstev in moči, da bi se Angliji nekoliko pristrigle ošabne peroti?

Najnovejša zlobnost Anglije se je pa pojavila šele v novejšem času. Anglija je napovedala vsem onim ameriškim trgovcem bojkot, ki slučajno sedaj pošiljajo blago centralnim zaveznikom, osobito v Nemčijo. V prvi vrsti so pri tem prizadete one tvrdke, ki so v nemških rokah, dasiravno inkorporirane po ameriških postavah; poleg tega prezirajo Angleži tudi vse ostale ameriške trgovce, ki so v trgovski zvezi z Nemčijo. Angleška vlada je prepovedala, da ne sme ni eden izmed angleških trgovcev za naprej kaj kupovati, ali naročati od teh ameriških tvrdk.

Naravno, da je zbudila ta prepoved v naših trgovskih krogih občno nevoljo in skrajno nezadovoljnost. Vsled tega bodo morale napovedati gotove ameriške firme v doglednem času bankerot, osobito še one, ki poslujejo največ z Nemčijo. Ne dvomimo torej, da bode povzročila ta angleška "črna tabla" odpor od strani naše vlade.

Predsednik Wilson se je o tej zadevi že večkrat posvetoval s svojim kabinetom in se hoče nad Anglijo vsled tega drastično maščevati. V prvi vrsti se bo poslalo Angliji v doglednem času ostro protestno noto zaradi uprizorjenega bojkota; dalje se bo v našem kongresu naredilo postavo, da ne bo smel noben angleški parnik pristati v kaki ameriški luki; takim ali sploh inozemskim trgovskim ladjam se ne bo izdajalo potrebnih uradnih listin, da bi lahko plule zopet preko morja domov. Dalje se bo uvedlo stroge določbe, da se bo kaznovalo vsakega lastnika kake ameriške trgovske ladje, ki bi se branil vzeti kaj blaga od kake ameriške tvrdke, kojo je Anglija postavila na "črno" tablo. Najboljši pripomoček v tej zadevi pa bo, če se bo res skušalo našo ameriško trgovsko mornarico zdatno povečati in pomnožiti. Ko bi bilo tukaj dovolj domačih trgovskih parnikov na razpolago, bi Anglija ne uprizarjala tega bojkota, osobito še radi tega, ker so Zedinjene države strogo nevtralne, ter imajo na podlagi mednarodnega prava v trgovskem oziru popolnoma proste roke.

"Svaka sila do vriemena" pravi hrvaški pregovor. Morda bode Anglija to svoje nekorektno postopanje še enkrat bridko obžalovala, osobito še po vojni. — Tedaj se bodo naši ameriški trgovci lahko nad John Bull-om maščevali s tem, da bodo raje trgovali z drugimi evropskimi državami, kakor pa z ošabno Anglijo. Iskala bo Anglija blago, pa ga še za drag denar ne bo mogoče dobiti. To bo za Anglijo enkrat najbolj občutna in primerna kazen.

"Solnčna država" Henrika IV.

Krog leta 1600 je sedel na francoskem prestolu kralj, ki je v svoji lahkomiselnosti in nasladnosti veliko grešil, ki pa kljub vsej pokvarjenosti, ki je že tedaj vladala na dvoru, in kljub nerazveseljivemu družinskemu življenju ni nikoli popolnoma izgubil mladostno svežih idealov. Bil je to Henrik IV., zaščitnik hugenotov. On je zapustil zanimiv načrt za ustanovitev krščanske republike, katerega je izdal njegov finančni minister Sully leta 1650. Delo je obsegalo sedem zvezkov in imelo naslov 'Solnčna država'.

"Solnčno državo' Henrika IV. naj bi tvorila zveza vseh krščanskih držav v Evropi, izključivši velikega kneza ali "moskovskega carja". Namen tega državnega sestava bi bil razdeliti Evropo med gotovo število držav v približno enakem razmerju, tako da bi te države ne mogle druga druge zavidati radi neenakosti in da bi se jim tudi ne bilo treba bati, da bi se ravnotežje izprevrglo. Razmerje teh držav naj bi se uredilo na podlagi splošne zvezne ustave, ki bi jih tesno vezala med seboj in izključila vsako vojno med njimi. Število zveznih držav je bilo določeno na 16, in sicer 6 dednih monarhij (Francija, Španija, Anglija, Danska, Švedska in Lombardija); 5 volilnih (izbornih) držav (nemško cesarstvo, papeška stolica, Poljsko, Ogrsko, Češko; 4 republike (Benečija, Nizozemsko, Švica in italijanska republika, ki se je imela ustanoviti). Oblast Habsburžanov se je imela omejiti na Španijo, v odškodnino za izgubljene dežele pa naj bi imeli pravico zahtevati zase vse dežele ostalih treh delov sveta (Avstralija še ni bila znana) in onih, ki bi se še morda našli. Kar se tiče vere, je zaščitnik hugenotov za svojo krščansko republiko postavil načelo verske tolerance. Vendar je pa hotel, da države, v katerih prevladuje rimsko-katoliška unija, ohranijo svoj verski značaj v popolni čistoti. Cesarstva naj bi se odpravila. Cesarski naslov naj bi nosil samo glavar celokupne republike. Ta čast pa naj bi se ne podelila nobeni rodbini dvakrat zaporedoma. Na čelu zveze bi stal "splošni svet" po zgledu grških amfiktionov. Ta zvezni svet naj bi sestajal iz gotove za števila poobla-ščencev vseh držav republike in naj bi v obliki senata trajno zboroval in reševal vse politične in cerkveen zadeve. Število teh poslancev naj bi bilo 66, njihova službena doba naj bi trajala pa tri leta. Isti možje bi se ne smeli v drugo voliti. Zbor bi moral imeti svoj sedež nekje sredi Evrope, približno v okolici Rena.

Papež ima kraljevsko dostojanstvo in bi bil obenem najvišji razsodnik med vsemi krščanskimi knezi, "dostojanstvo, ki bi mu" — kakor piše Sully — "ne nakopalo nobene ljubosumnosti in za katero ima ta dvor vsled svoje modrosti nedvomno največ sposobnosti". Henrik IV. si je radi uresničenja svojega načrta živahno dopisoval z različnimi državnimi glavarji, tako na primer s kraljico Elizabeto in papežem, ki sta baje oba potrdila njegovim mislim. Sredi njegovih načrtov ga je dohitela smrt po bodalcu Franca Ravaillac dne 15. maja 1610. Osem let kasneje je zadivjala 30letna vojna in se rogala Henrikovim sanjam o "krščanski republiki" (kakor se roga sedanja haškim mirovnim konferencam).

Znano je, da imajo tudi prostozidarji v svojem programu neke vrste evropsko velerepubliko, ki se bo pa, kar se tiče krščanstva in katoličanstva ter zlasti papeštva, gotovo močno razlikovala od Henrikove "Solnčne države". Vendar nam pa današnja strašna vojna dokazuje, da bi bil pravi blagor za Evropo in človeštvo, ako bi se uresničila misel evropske zveze.

Vsem Slovencem in Hrvatom priporočam mojo gostilno

"Hotel Flajnik",

3329 Penn Avenue

v kateri točim vedno sveže PIVO, ŽGANJE, VINO IN RAZNOVRSTNE DRUGE PIJAČE. Priporočam se cenjenemu občinstvu v najobilnejši obisk. — Vsi znanci in neznanci vedno dobrodošli!

NA SVIDENJE!

GEO. FLAJNIK, LASTNIK

3329 Penna Ave. Pittsburgh, Pa.

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, koverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osobito Vam priporočamo zelo pripravne **Vplačilne knjižice** za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne **Nakaznice** za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter **Pobotnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste**, večje in manjše in **posebne pole** za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

☞ **Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorec gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!**

OPOMBA: **V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".**

POSKUSITE

zaboj najboljše pive

"OLD LAGER"

katero izdeluje

Citizens Brewing Co.,

v Joliet, Ill.

North Collins Street.

Both Phones: 272.

Denar naložen pri nas je varno shranjen.

Priporočamo se Slovencem, da ulagajo denar pri nas bodisi na čekovni ali obrestni račun in jim zagotovimo vselej kulantno postrežbo.

Plačujemo po 3% obresti na denar uložen na obrestni račun.

Mi podpiramo Slovence in se torej tudi priporočamo njihovi naklonjenosti. Pri nas lahko nalagate denar če živite v Jolietu ali pa v katerem drugem kraju Združ. držav.

Dva člana K. S. K. Jednote sta naša dolgoletna uslužbenca: g. Jos. Dunda, predsednik nadzornega odbora K. S. K. J. in g. Jos. F. Skrinar.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav.

Pošiljamo denar v staro domovino zanesljivo in po najnižjem kurzu. Oddajamo v najem varnostne škrinjice po $3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer so vedno varne pred ognjem in tatvino. Izdajamo menjice na vse kraje.

Poslopje, v katerem so naši uradi je lastnina te banke.

Naša banka je depozitni urad za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150,000. Rezervni sklad $300,000.

V blagohotno uvaževanje!

S tem naznanjam onim številnim cenj. odjemalcem, kateri so zadnji čas naročili pri tvrdki A. Horvat **kranjsko importirano slivovko,** da mi je sedaj iste zmanjkalo in se je sedaj ne more več dobiti iz starega kraja.

☞ **Denarja od sedaj naprej ne bom pošiljal več nazaj za naročeno slivovko; pač bom pa poslal vsem tistim odjemalcem namesto nje kranjski importirani brinjevec ali tropinovec, katerega imam še dosti v zalogi.**

Moja tvrdka je edina samostojna te vrste v Ameriki. Jaz prodajem blago tudi ceneje, kakor katera druga tvrdka in to vsled tega, **ker opravljam večinoma sam vse posle.** Star pregovor pravi: Kjer drugi delajo, drugi vzamejo, tega pa ni pri meni.

Posebno se toplo priporočam cenj. slovenskim gostilničarjem, katerih jaz ne morem osebno obiskat, da naj se sami obrnejo pismeno name, kar bode v Vašo lastno korist.

ANTON HORWAT, importer in trgovec z žganjem na debelo.

Telefon: Canal 2974. **1827 W. 22nd St., Chicago, Ill.**

Martin Nemanich

slovenska gostilna in restavracija

Rojaki Slovenci vedno dobrodošli!

Zaloga in prodaja pristnega

domačega vina.

Telefon: Canal 80

1900 W. 22nd St. **Chicago, Ill.**

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.

Prva in najstarejša domača tvrdka

F. Kerže Co.

2711 So. Millard Avenue

Chicago, Ill.

Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastonj.

DOBRODOŠLI

mi cenjeni rojaki Slovenci iz Chicaga in okolice v mojo

GOSTILNO

kjer se toči vedno sveže izborno "Hoerberjevo" pivo, raznovrstno žganje in **naravno, doma sprešano vino.**

Gostom so opoldne na razpolago okusna jedila iz **domače kuhinje,** tako tudi mrzel prigrizek. Svoji k svojim!

John Zvezich

2294 Blue Island Ave. CHICAGO, ILL.

Telefon: Canal 2363.

DOMAČA NARAVNA OHIJSKA VINA

prodaja

JOSIP SVETE

1780-82 E. 28th St., Lorain, Ohio

CONKORD RDEČE VINO	DELAWARE BELO VINO
$25.00 barrel	$35.00 barrel

Pri manjih naročilih cena po dogovoru.

Vina so popolnoma naravna, kar jamčim.

Naročilu je pridejati denar ali Money Order.

Ali Boga Stvarnika res ni treba?

Olikanim slovenskim krogom

Spisal:

† ANTON BONAVENTURA
škof.

V Ljubljani: 1905.

(Nadaljevanje.)

Naj nam to trditev dokaže še prof. Branco, derektor na geologično-paleontologičnem zavodu vseučilišča v Berlinu. Na kongresu zoologov v Berlinu leta 1901 je govoril o "fosilnem človeku." Vsi so govornika napeto poslušali, radovedni kaj misli ta strokovnjak o izvoru človeka iz živalstva. Wasmann je bil pričujoč in si je govor stenografiral.2) On piše:

"Glavan vsebina tega govora je bila nastopna: človek se nam v zgodovini zemlje pojavi kot homo novus, kot nekaj popolnoma novega, ne pa kot potomec prejšnjih rodov. Večina današnjih sesavcev ima dolgo vrsto fosilnih prednikov v tercijérni dobi, človek pa se hipoma in neposredno pojavi v diluvijalni dobi, ne da bi poznali kakega tercijérnega prednika. Tercijérnih človeških ostankov še ni; jako dvomljive vrednosti so pa sledovi človeškega življenja, o katerih se je mislilo, da so se v tercijérni dobi našli. Pač pa se nahajajo pogosto ostanki človeka v diluviju. Toda diluvijalni človek se pojavi kot popolnoma razvit homo sapiens, umen človek. Večina teh najstarejših ljudi je imela čelo in lobanjo, na kakoršno bi smel vsakdo izmed nas biti ponosen. Niso imeli bolj dolgih opičastih rok, tudi ne bolj dolgih opičastih krajnih zob: ne, diluvijalni človek je v vseh svojih delih pristen človek."

1) Wasmann, loc. cit. str. 300 sq.: Gander, loc. cit. str. 138. 140.

2) Loc. cit. str. 302 sq.

Temu učenjaku se lobanja Neandertalska in ogrodje 'Spyjsko' dozdeva kot edina izjema. Toda lahko rečemo, da so te izjeme le preveč negotove in take, da se morejo različno razlagati, pa zato gornjega dejstva spremeniti ne morejo.

In profesor Branco sam se vpraša: "Kdo je bil prednik, praded odgovor: "Paleonontologija nam o tem ničesar ne pove; ona ne pozna nobenega pradeda človekovega." Ako prof. Branco potem ob koncu trdi, da se mora človek vendarle smatrati kot najbolj razvita žival, se pač tej nedoslednosti ne smemo čuditi, vsaj je govoril zoologom, ki edino zoološko vse presojajo. Dobro piše Wasmann: "V prvem delu je govoril Branco kot strokovnjak in je prišel do sklepa: mi ne poznamo nobenega prednika človekovega; h koncu pa, ko ni več kot strokovnjak govoril, je svoj znanstveni sklep poslabšal in je dodal: vkljub temu moramo iz čisto zoološkega stališča verovati, da človek opic izhaja! "Sapienti sat!" Zares, kaka vera dokazanim dejstvom ravno nasprotna! Mi pa z Reinkejem trdimo: "Dostojanstvo znanosti zahteva izjavo, da ona o začetku človeka ničesar ne ve."

IV. SVETO PISMO.

Slišali smo, da se more priznati Kant-Laplacejeva hipoteza o razvoju vesoljstva in naše zemlje po prirodnih zakonih iz prasnovi in živalstvu tudi priznati ne ravno Darwinova, pač pa moderna descendenčna ali razvojna hipoteza, za kar se pa zahtevajo milijoni let.

Toda, kaj pa sv. Pismo? Ali Nam ne govori o šestdnevnem stvarjenju? Ali ne trdi očividno, da so rastline in živali postale naravnost po izrečni zapovedi Božji? Onda govori sv. Pismo najpoprej o zemlji in njenem razvoju, potem šele o stvarjenju solnca, lune in zvezd? To pa vendar moderni znanosti kar naravnost nasprotuje.

Poglejmo si to zadevo bolj natanko, pa bodemo videli, da prav razloženo sv. Pismo nikakor ne nasprotuje temu, kar je v pravi znanosti res dokazanega. O tem se bodemo prepričali, ako najpoprej pogledamo, kaj sv. Pismo govori o začetku sveta, potem pa dotično poročilo razložimo.

1 Sv. Pismo.

O začetku sveta govori sv. Pismo koj v prvi Mojzesovi knjigi takole:

1. Vzačetku je ustvaril Bog nebo in zemljo.

2. Zemlja pa je bila pusta in prazna in tema je bila nad breznom in Duh Božji se je razprostiral nad vodami.

3. In rekel je Bog: Bodi svetloba, in bila je svetloba.

4. In Bog je videl svetlobo, da je dobra in ločil je svetlobo od teme.

5. In je imenoval svetlobo dan in temo noč; in bil je večer in bilo je jutro, prvi dan.

6. Rekel je tudi Bog: Bodi trdina sredi vodá in loči vode od voda.

7. In Bog je storil trdino, in ločil vode, ki so bile pod trdino, od vodá, ki so bile nad trdino. In zgodilo se je tako.

8. Imenoval pa je Bog trdino nebo, in bil je večer in bilo je jutro, drugi dan.

9. Rekel je pa Bog: Zbero naj se vode, ki so pod nebom, v jeden kraj in prikaži se sušina. Tako se je zgodilo.

10. In sušino je imenoval Bog zemljo, stoke voda pa je imenoval morja. In videl je Bog, da je bilo dobro.

11. In reče: Zemlja poženi zelišče, ki zeleni in dela seme, in rodovitno drevje, ki dela sad po svojem plemenu, čegar seme bodi v njem na zemlji. In tako se je zgodilo.

12. In zemlja je pognala zelišče, ki zeleni in dela seme po svojem plemenu in drevje, ki dela sad in katero ima sleherno seme po svoji vrsti. In videl je Bog, da je bilo dobro.

13. In bil je večer in bilo je jutro, tretji dan.

14. Rekel je pa Bog: Naj bodo luči na trdini neba in naj ločijo dan in noč in naj bodo v znamenja in čase in dneve in leta:

15. in naj svetijo na trdini neba in razsvetljujejo zemljo. In zgodilo se je tako.

16. Bog je naredil dve veliki luči: večjo luč, da bi gospodovala dnevu, in manjšo luč, da bi gospodovala noči in zvezde.

17. In postavil jih je na trdino neba, da bi svetile na zemljo,

18. in gospodovale dnevu in noči in ločile svetlobo in temo. In Bog je videl, da je bilo dobro.

19. In bil je večer in bilo je jutro, četrti dan.

20. Rekel je tudi Bog: Naj rode vode laznino živečo in perutnino nad zemljo pod trdino neba.

21. In ustvaril je Bog velike some in vsako živo in gibajoče se bitje, katero so bile rodile vode po njih vrstah, in vse ptice po njih plemenih. In videl je Bog, da je bilo dobro.

22. In blagoslovil jih je rekoč: Rastite in množite se in napolnite vode morja in ptice naj se namnože nad zemljo.

23. In bil je večer in bilo je jutro, peti dan.

24. Rekel je tudi Bog: Rodi zemlja živo bitje po njegovem plemenu: živino in laznino in živine zemlje po njih vrstah. In zgodilo se je tako.

25. In storil je Bog zverine zemlje po njih vrstah in živino in vso laznino zemlje po njenem plemenu. In videl je Bog, da je bilo dobro.

26. In reče: Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti: in gospoduj ribam morja in pticam neba in zverinam in vsej zemlji in vsej laznini, ki se giblje na zemlji.

27. In ustvaril je Bog človeka po svoji podobi; po podobi Božji ga je ustvaril, moža in ženo ju je ustvaril.

28. In blagoslovil ju je Bog in rekel: Rasita in množita se in napolnita zemljo in podvrzita si jo in živalim, ki se gibljejo na zemlji.

29. In rekel je Bog: Glejta, dal sem Vama vse zelišče, ki rodi seme na zemlji, in vse drevje, ki ima v sebi seme svojega plemena, da bo živež Vama.

30. In vsem živalim zemlje in vsej perutnimi neba in vsem stvarem, ki se gibljajo na zemlji in v katerih je življenje, da imajo za živež. In zgodilo se je tako.

31. In Bog je videl vse, kar je bil storil in bilo je jako dobro. In bil je večer in bilo je jutro, šesti dan.

To nam poroča sv. Pismo o postanku sveta in zemlje, rastlin, živali in človeka. Kako veličanstveno, vzorno, enostavno, jasno!

Napisal je to poročilo mož od Boga navdahnjen, to se pravi: Bog je pisatelja nagnil, da je pisal, razsvetlil, da je ravno to pisal in nič druzega, pa varoval, da ni nobene zmote napisal. To delovanje božje se je vršilo skrivnostno v dušo pisateljevi, slično kakor deluje v naši duši milost Božja. Ni treba misliti, da je Bog pisatelju razodel novih resnic, ampak le skrivnostno ga je tako vodil, da je od vseh resnic, katere je vedel, ravno to napisal.

Kakor so trdili judje in dokazujejo katoliški razlagavci sv. Pisma, je omenjeno poročilo spisal Mozes, rešitelj Izraelcev iz egiptovske sužnjosti v petnajstem stoletju pred Kristusovim rojstvom. Mozesu Bog tega ni razodel, ampak Mozes je o tem vedel iz ustnega izročila, kakor je v narodu živelo in ga je narod podedoval od svojih in le ti po patrijarhih od prvih staršev, katere je pač Svarnik sam o postanku vsega vesoljstva podučil. Verjetno je, da je bilo to ustno izročilo tudi že napisano in je Mozes za vseh svojih pet knjig uporabil razne spise.

Toliko naj zadostuje o izviru našega poročila: Čujmo sedaj, da li ne protivi dokazanim podatkom današnje znanosti.

(Konec prihodnjič.)

Višek časnikarske budalosti.

Te dni smo čitali v nekem slovenskem, svobodomiselnem listu, ki izhaja žal v našem Chicagu članek, o katerem se nam zdi umestno izpregovoriti par besedij, čeravno se naše glasilo rado ne spušča v časnikarsko polemiko.

V tem članku je bilo označenih 7 glavnih namenov lista koje bomo bolj ob kratkem tukaj navedli. Namen dotičnega lista je "izobraževati" in odvračati ljudi od "verskega praznoverstva". Ta list zanikuje teologični obstoj nebes in pekla; neumrjočnosti duše ne potrjuje in ne **zanikuje**, čaka še namreč dokazov! — —

Urednik in lastnik tega lista veruje in za trno misli, da ima v zverinjaku v Lincoln parku dosti svojih bratcev in sester, ker pravi, da so se ljudje razvili iz živalskega kraljestva. Da je to njegovo naziranje istinito ,nam kaže dejstvo, ker ima v krogu svojih dopisnikov že živalska imena. Nedavno smo čitali v tem "izobraževalnem" listu dopis pod katerim je bil podpisan "**Orangutang**".

(Orangutang je — kakor znano — ime neke opice.)

Sedaj pride na vrsto menda še: "šimpanz", "mandril" in končno "osel". Čestitamo k takemu napredku zares naprednega lista! Ta list se dalje ne umešava (?) v strankarsko politiko, temveč svetuje le, kar se mu zdi najpravilneje (najbolj bedasto in neumno!)

Politični principi in zahteve tega lista so pa dobesedno sledeče:

"Mi zahtevamo, da plačujejo cerkve in druga duhovska posestva davek.

Mi zahtevamo, da se odpravi duhovnike iz kongresa Zdr. držav, iz državnih postavodaj, iz mornarice, iz armade, iz jetnišnic, iz blaznic, in iz vseh drugih zavodov vzdrževanih z ljudskim denarjem.

Mi zahtevamo, da se prenehapodpirati z ljudskim denarjem izobraževalne in dobrodelne privatne verske zavode.

Mi zahtevamo, da se odpravi vse verske obrede, katere vzdržuje vlada na stroške davkoplačevalcev; posebno pa biblijo iz ljudskih šol, pa naj se jo rabi v kakoršenkoli namen.

Mi zahtevamo, da se prenehapo predsedniku, governerjih in županih postavljati verske obrede in svečanosti.

Mi zahtevamo, da se odpravi sodnijske prisege na sodnijah in vseh drugih oddelkih v državi; in se upelje na njih mesto potrditev na podlagi odgovornosti in kazni za prestopke in krive prisege.

Mi zahtevamo, da se odpravijo vse postave, ki gledajo za prisiljeno "krščansko" nravnost, in se vse postave prikroji na podlagi naravne morale, z eno besedo; vlada naj svoboda, enakopravnost in bratstvo.

Mi zahtevamo, da se ne sme dati ne le v kongresu Zdr. držav in posameznih držav, temveč v praktičnem delovanju, nobenih prednosti in nobenih koristi krščanstvu ali kateri si bodi veri; podlaga našemu političnemu sistemu naj bo znanstvo, in kadarkoli bi časovne razmere zahtevale spremembe, naj se na isti podlagi in nepristransko takoj preustroji.'

Urednik tega zakotnega "izobraževalnega" lističa zahteva, da naj se točko v konstituciji Zedinjenih držav, ki je stara že 137 let glede neplačevanja cerkvenih davkov naenkrat odstrani. Da, da, dragi uredniče! To so skušale že druge bolj "brihtne" glavice ovreči, a se jim ni posrečilo.

Znano je, da se spoštuje verski čut v političnih krogih ter pri vladi Zedinjenih držav veliko bolj kot pa v Evropi. Pri vsaki seji kongresne ali senatske zbornice ali v postavodajah je že leta in leta običaj, da za to določeni duhovnik te, ali one vere opravi pred začetkom seje kratko molitev. Ko se je vršila v Chicagu republikanska narodna konvencija in konvencija progresivcev, se je pred vsako sejo molilo. Čemu ni šel urednik onega lista tja in ni pred 10,000 zbranimi zborovalci protestiral proti temu? Da, tudi na narodni konvenciji demokratov v St. Louisu, se je vedno molilo pred vsako sejo. — Dalje naj bi šli na ukaz onega lista vsi vojaški kaplani proč, tako tudi kaplani iz jetnišnic, blaznic in drugih zavodov. Kdo bo pa potem učil jetnike morale in lepega življenja, ko bodo prišli zopet enkrat na prosto, da postanejo dobri člani človeške družbe. Ako hoče omenjeni list poskusiti svojo tozadevno srečo, naj se obrne enkrat na našega guvernerja v Springfield. Urednik naj samo pazi, da ga nebodo utaknili v kako blaznico, ker je postal že blazen, da kaj tacega zahteva, ko sam niti ameriški državljan ni.

O vrednosti verskih dobrodelnih zavodov ne bomo dosti govorili, ker je itak to že vsakemu znano, koliko koristnega so ti zavodi že storili za človeštvo.

Predsednik Zedinjenih držav ne sme zanaprej izvrševati nobenega verskega obreda več. Ne vemo, kaj misli člankar s temi besedami. Verske obrede običajno opravljajo duhovniki, — dosedaj pa še nismo imeli kakega duhovnika za predsednika. Morda ga bode to v oči, če se vdeleži včasi predsednik Zedinjenih držav ali kak guverner kake slovesnosti, kjer se tudi običajno moli. Naj jim urednik piše, da se naj to opusti, bode videl kaj bo njegova beseda zalegla in kam ga bo ta želja pripeljala.

Najbolj bedasta se nam pa zdi zahteva odprave prisege pri sodnijah in drugih državnih oddelkih. Ali ne veste, da je prisega med ljudstvom osobito po raznih sodnijah že tisočletja v navadi in da je baš prisega za sodnije najbolj sveta in važna reč. Čemu pa krivopriseženike sploh tako občutno kaznujejo? Ali niste Vi, lastnik lista, tudi prisegli, ko ste postali ameriški državljan? Če je Vam bila prisega, pri koji ste klicali za pričo in pomoč samega Boga (so help me God) odveč, čemu pa niste skušali tedaj po Vašem kopitu priseči? Ne, ne, prisege ne boste ovrgli vi in ne drugi. Prisega bo ostala na svetu še tisočletja, ko ne bo o slovenskem reformatorju prisege ne duha ne sluha več.

Kar se pa tiče prednosti koristi, koje daje kongres krščanstvu, ali veri naj bode omenjeno, da smo imeli vse predsednike, senatorje, kongresnike, guvernerje, župane, sodnike i. t. d., ki so bili kristjani. Zagrizenega brezverca, divjaka ali pogana v naši mogočni domovini še ni zadela nikdar taka čast in menda tudi Vas ne bo, g. urednik in apostol opičjega veroizpovedanja.

CENJ. ČLANI IN ČLANICE TER ČITATELJI! Kupujte pri tvrdkah in podpirajte trgovce, ki oglašujejo v našem listu!

Izučena slovenska babica

se priporoča slovenskim ženam v La Salle, Ill., in okolici; pomagam tudi slabokrvnim ženam.

KATARINA TRLEP,
24 — 5th St. Telefon št. 452.

TEL.: CANAL 6027.

PRVA SLOVENSKO-HRVATSKA MLEKARNA

F. GRILL'S DAIRY

1818 W. 22nd St., Chicago, Ill

Pozor gospodinje! Ako rabite pri gospodinjstvu sveže mleko, dobro sladko, ali kislo smetano, (Cream) **ali okusno, doma narejeno maslo,** (Butter) **oglasite v moji mlekarni.**

Jaz prodajem mleko, ki je pasterilizirano; dobivam ga naravnost od farmerjev. Mleko je preje natančno preskušeno in pregledano od Mestnega zdravstvenega urada (Health Department) predno gre iz mlekarne; torej garantiram ali jamčim, da je naravno. Mleko take vrste je posebno priporočati otrokom rejencem.

Mleko razvažam po hišah točno vsak dan o pravem času.

Za obilna naročila se toplo priporočam:

FRANK GRILL.
slovensko-hrvatski mleka

Stavbinsko in posojilno društvo
'SLOVENSKI DOM'
Chicago, Ill.

Domače podjetje. Ustanovljeno in inkorporirano po zakonih države Illinois.

Sprejema hranilne uloge in posojuje denar na posestva in na delnice tega društva. Delnice se plačujejo po 25c na teden in vrednost vsake delnice naraste v teku 6 let in 4 mesecev na $100.00 (sto) dolarjev..

Rojaki! Poslužite se tega izbornega načina pri hranjevanju!

Rojaki izven Chicaga! — Pišite za pojasnila!

Louis Duller, predsednik.
Jos. Steblay, tajnik,
1840 W. 23. St
Frank Banich, blagajnik.

DRUŠTVO "MARIJE SEDEM ŽALOSTI" ŠT. 50. K. S. K. J., ALLEGHENY, PA.

Ima svojo redno mesečno sejo vsako drugo nedeljo v mesecu v Kranjsko Slovenskem Domu, 57 in Butler St., Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1916:

Predsednik: John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

I. tajnik: Frank Trempush, 4628 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.

Zastopnik: Nikolaj Prokšelj, 572 Butler St., Etna, Pa.

Društ. zdravnik: Dr. C. J. Syber, 825 Lockal St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Člani so sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je $1000., $500. ali $250. Naše društvo plačuje $5.00 bolniške podpore na teden pri vsaki redni mesečni seji.

Slovenci in Hrvati, kteri še niste pri nobenem društvu, spadajoču h K. S. K. J. se uljudno vobijo pod zastavo zgoraj obenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na zgoraj imenovane uradnike društva. V slučaju bolezni se mora vsak član tega društva oglasiti pri II. tajniku Josip Kajin, 5104 Butler St., Pittsburgh, Pa., **isti dan ko zboli** in ravno tako zopet **do ozdravi.**

Dr. Martin J. Ivec
Slovenski zdravnik
Physician-Surgeon
Vrhovni zdravnik K. S. K. J.
900 N. Chicago St.
Corner Clay St.,
JOLIET, ILL.
Urad zraven slov. cerkve.
Uradne ure: 10—12; 2—4; 7—8.
Chicago telefon: 4295.
Dom 2192 L.

MARIJA SLUCA
1828 W. 22nd St.
Chicago, Ill.
Telephone Canal 4739
izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena
BABICA
se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam.

JOSIP PERKO
SLOVENSKA GOSTILNA
2236 S. WOOD STR. CHICAGO, ILLINOIS.
Telefon Canal 298
Se priporoča rojakom Slovencem za obilen poset.
"Dobra postrežba in dobra pijača", to je moje geslo.

ŠE NIKDAR

niso bile avstrijske krone tako po ceni kakor sedaj. Poslužite se torej teugodne prilike in se spominjajte svojcev v stari domovini s kakim denarnim zneskom. Pošiljatve so jamčene.

Sedaj Vam pošljem K 100 samo za $13.95

Tudi izdelujem vsakovrstne pravoveljavne listine in izvršujem vse, v notarsko stroko spadajoče zadeve za Združene države in staro domovino.

Se Vam priporočam spoštovanjem

JOSIP ZALAR,
1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

Na znanje pošiljateljem denarja v staro domovino!

Vsled negotovega dostavljanja pošte, ki je namenjena iz Amerike v Avstrijo in Nemčijo ter narobe, sprejemamo denarne pošiljatve do preklica le pod pogojem, da se vsled vojne izplačajo mogoče z zamudo. DENAR NE BO V NOBENEM SLUČAJU IZGUBLJEN, AMPAK NASTATI ZAMOREJO LE ZAMUDE. Mi jamčimo za vsako denarno pošiljatev toliko časa, da se izplača na določeni naslov. Istotako nam jamčijo zanesljive ameriške banke, s katerimi smo sedaj v zvezi radi vojne, in radi popolne sigurnosti pri pošiljanju denarja.

K: 100.00 $14.00 **K: 1000.00 $139.00**

TVRDKA

FRANK SAKSER

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

ZA ADRIJO...

Povest iz uskoško-benečanskih bojev. — Spisala Lea Fatur.

(Nadaljevanje.)

Drugi so nastavljeni po trdnjavah v kamenitih krajih, kjer si sploh ne morejo ničesar pridelati, ker ni rodila skala nikdar pšenice. Na nevarnih krajih, kjer orjejo s puško v roki, potepta Turčin danes, kar je vzkliklo včeraj. Uskoki, stražniki meja, bi morali dobiti plačo vsake kvatre. Pa je ne dobe niti vsako leto. Blagajne so prazne — to je vedna pesem. Uskok pa živi ali umri. Zato je prisiljen Uskok, tudi če bi ga ne vleklo sovraštvo, hoditi na četovanje na Turško, da si pridobi živeža — zasužnji kakega bogatega Turka in si pomaga z odkupnino. Ali pa se ustavi, napade turško ladjo, pobije ljudi, popleni kar je v nji, odiči svoje žene in hčere s pisanimi robci, s trakovi in koraljami.

Benečan pa brani Uskoku napadati Turka na morju, brani hoditi preko njegove zemlje na Turško. Drugače je bilo, preden je padel Ciper v turške roke. Tačas so napadali Benečani z Uskoki nevernika, dajali uskoškim vojvodom zlate verižice, plemiške pravice. Po padcu Cipra pa so sklenili Turki in Benečani mir. Turki so dovolili Benečanom trgovati po njihovi zemlji, Benečani so se obvezali, da imajo Turki prosto pot po Adriji. Ker pa pri tem dogovoru niso vprašali Uskokov, so plenili ti po svoji navadi, dolžnosti in potrebi turške ladje, kot so jih plenili pred padcem Cipra. Benečani, ki so imeli raditega vedne sitnosti s Turki, so začeli preganjati Uskoke po morju in po suhem. Posebno senjske. Med Senjani in Benečani je že tako bilo staro sovraštvo. Kot lastniki Krka, so Benečani silno težko videli nemirnega in trdokornega Senjana.

Prepovedali so Uskokom pot po morju. Jemali so jim ladje in blago, obešali Uskoke na jarbole, jih kovali v galeje, jih obglavljali na trgu svetega Marka. Seveda tiste, ki so jih dobili. Ni lahko zgrabiti, ujeti živega Uskoka. Pa Benečani znajo pritisniti na cesarja, da zadosti njihovi užaljeni pravici.

Kadarkoli pojunači Uskok, mu zapre Benečan morje pri Reki, Bakru, Senju. Po ožini med Krkom in Senjem lovi ladje, obeša ljudi in pali vasi po obrežju. Dokler ne pride cesarska komisija in obsodi nekaj krivih Uskokov na smrt. Že dolgo se poje ta pesem. Benečani postajajo vedno bolj nasilni. Doseči hočejo, da mora Uskok od morja. Zakaj — to je jasno. To vedo tudi v Gradcu in Pragi. Slučaj s senjskim škofom de Dominisom jim je odprl oči. Škof de Dominis se je zmenil namreč z Benečani, da jim proda hrvaško Primorje s Senjem, Novim in Vinodolom. Njihovo spletko je odkril ugledni uskoški knez Daničič. Zato so postali bolj previdni na dvoru, zato se Avstrijci ne morejo pogoditi radi senjskih šum, ki bodejo Benečane tako v oči, ker rabijo les za ladje — in tudi ker bi postavili z nakupom šume svojo nogo trdno na senjska tla. Tudi Uskoki bi izgubili z gozdovi svoja skrivališča. Izgubili bi venturini (Uhajači izpod beneške oblasti.) pribežališče v Senju. Tako bi bili Uskoki potisnjeni od morja.

V živ pogovor redovnikov z Jurišo zažvenkečejo ostroge pod naglim korakom. Visok mož lepega, gladkega lica, kostanjevih las in modrih oči pozdravi redovnike: "Hvaljen Jezus in Marija!"

Juriša se zagleda v lepega junaka, ki prihaja na samostanski vrt, kot na svojo last. In četudi nosi prišlec le gladko, črno obleko z modrimi rokavi, modro kapo z belim obšivom in malim peresom na glavi, vendar se domisli Juriša, da mora to biti Nikolaj Frankopan Trsaški, čigar predniki so sezidali cerkev in samostan na Trsatu.

'Na veke, milostljivi naš grof,' odgovarjajo redovniki na grofov pozdrav.

"Pater gvardijan", de grof in prime redovnika pod pazduho, "komisija, ki bo preiskala zadnje dogodke, to se pravi, hudodelstva Uskokov, je že imenovana. Baron Ditrichstein in Juri Andrej Kacijanar prideta. Izteklo se bo zopet po želji Benečanov. — Zdaj hočejo imeti glavnega krivca, vojvoda Orloviča. Pomagajte, pater gvardijan. To se mora preprečiti! Mi rabimo Uskoke zoper Turke, a ne za vislice. — A kdo si ti, junačina?"

Zagledal je Jurišo, stopil k njemu. "Sam Juriša!" se je zavzel grof veselo. "Slavni vojvoda, tebe ne damo Benečanom; dobro, da si tukaj. Stopi v mojo službo — naj te zahtevajo Benečani od mene".'

Silno vznemirjen je gledal Juriša v lepi obraz hrvaškega velikaša, znanega nasprotnika Benetk. Da, na tistem ponosnem čelu bi se razbili cesarjevi ukazi, benečanske pretnje. Vtem ko v Senju . . . Toda dolžnost ga kliče v Senj.

"Hvala tvojemu gospodstvu," se je poklonil grofu. "Poslal sem svojo četo po gorah v Senj, obljubil, da pridem za njimi. Da me ni — so kot ptica brez peroti, izročeni na nemilost sovragu. Jaz sem meščan in plemič. Uskoški vojvoda. Varujejo me naše pravice".

"Dobro, neustrašeni junak! Znano je, kako si se rešil iz turške ječe, znana pa so tudi tvoja junaštva v Skradinu, Rovinju, Vestri. Zato ti povem, da nosiš danes svojo glavo levu v žrelo. Pa gledal bom, da ne doseže Benečan cilja svojih želja. A zdaj, vojvoda — ti prihajaš iz Like, povej mi, kako stoje stvari na mejah, v Liki!?"

Juriša je povedal, da so obmejne trdnjave v slabem stanju, da je treba topov, smodnika, posadke. Haramije poročajo, da se pripravlja bosanski paša na večji pohod na Kranjsko in Koroško.

Nikolaj Frankopan je udaril jezno z nogo ob tla, se obrnil k patru gvardijanu: "Vrag! In ravno zdaj preti tudi Benečan z vojsko. Zato ker ve po svojnih vohunih, kako smo. — Vsaka mu pride prav, da se pritožuje, preti. Četudi zavlečemo še par let — brez vojske ne pojde. Ponižati je treba to kramarsko ošabnost. Zato moramo tudi varovati življenje uskoških vojvod. Prostak gre za vojvodom . . .'

"Očitna vojna z Benečani bo našim radost," se oglasi Juriša iskrečih oči.

"Vem, junak. Pa pripravljeni niso. Ti čudni Kranjci jemljejo nam Hrvatom najboljše službe. Vlečejo in vlečejo. Od njih pa ne dobiš ničesar. Vse je zadolženo, pravijo. Blagajne prazne. Nadvojvoda krči in krči našo last. Nam jemlje gradove. Najrajši bi napravil iz Hrvaške same meje."

Burja je jela močno pihati. Rečina v dolu je šumela. Razgreti možje so nadaljevali v samostanu svoj pogovor. Juriša ni več strpel. Kliče ga morje. Radost je v viharju, v nevarnosti. Iztrgal se je bratovemu objemu, se poklonil mimogrede cerkvi.

"Svojo šibko ladjo izročam tebi, Devica — beneške galeje pa naj trešči vrag v dno pekla!"

III.

Morje buči, se zaganja v trdno obzidje glavne trdjave hrvaškega Primorja. Hladen, ponosen, se ne zmeni Senj za viharjev piš. Naj razgraja burja po vzbočeni rebri Strmca, naj trga skalovje, stresa goste šume v visoki gori. Naj divja morje, naj groze gorate bojne ladje Benečanov pred luko.

Senj se ne boji. Kamenit orjak se razprostira po hriboviti senjski dragi. Dve vrsti nizkih, strmih brd zapirata drago. Ob vhodu v njo gozdnata Vratnikova glava. Pod njo gorski kopi Veljun, Orlovo gnezdo.

Senj se ne boji. Dvanajst močnih stolpov venča njegovo obzidje, iz frčad po stolpih gledajo žrela topov. Za obzidjem se ponaša notranja trdnjava, Kraljevi kastel. Pred obzidjem kipi nad samim morjem visoka in trdna kula (stolp) svetega Save. Nad kulo stoji na strmem griču zunanja trdnjava Nehajgrad. Nad Nehajem, v višini, čepi zunanja stražnica. Stražnica v gori varuje pota in prelaze v gozde. Da ne pridere iz Like Turek, se ne priklati Martaloz. Sveti Sava in Nehajgrad stražita morje. Strel iz čartaka (čuvajnice) v gori neznanja nevarnost. Strel iz Nehaja odgovarja.

Grmi po gorah, po morju. Oglasi se Cerkvenica, Novi, Bakar. Zbude se Trsat, Reka, Kastva, Moščenice, Beršac. Primorske ska le ožive. Brkati obrazi se prikažejo, svetlo se zabliska. Glasniki hite po gorskih stezah. Vstaja Kranjska, Koroška, Štajerska.

Tako straži Senj, se ne boji sovraga ne piša burje ne bučanja morja. Neustrašen, kamenit orjak, stoji ob Adriji.

Morje buči, burja žvižga, tuli. Zibljeta uskoške vetrnjače, vitke enojadrnice v luki, treseta, mečeta nerodne galeje pred luko. Galeje pokajo, stočejo. Prikovani veslači, galjoti, se drže svoje klopi, oboroženi divjegledi Arbanasi gledajo plašno v vihro. Silen vihar premetava vse po krovu.

V luki pa škripljejo nevoljno jamboriči. Težko je ladjici, nemirni lasti nemirnega gospodarja, mirovati v luki. In mestna vrata so trdno zaprta. Nikogar ni na ozkem pasu zemlje, ki loči mesto od morja. Mesto je tiho. Šestnajst zvonikov gleda radovedno z obzidja na morje, strehe okrog njih se tišče druga druge. Vihra je prepodila golobice raz nje, galebi so se poskrili v pečine ob morju.

Buči morje, meče bele pene črez rob kule svetega Save. Na kuli se pojavi bled, nežen obraz, vitka postava, zavita v črno ruto, rdečo kapico na glavi. Uskoška plem kinja, bogata, lepa.

Divje zažvižga burja okrog nje, mrle morske pene jo oškrope. Vezeni rokavi se napihnejo, z biseri obšita kapica zleti po stopnicah, pisani trak šfrči v visokem krogu nad kulo, v morje. Zora Senjaninova ne vidi, ne čuti.

Plah je pogled, bled dekličin obraz. Drznost, ki zaliva sicer ponosne črte Senjaninove sestre, je izginila. Tožnost polni dušo uskoške plemkinje, ko gleda v vihro, na galeje pred luko, na ladjice ob mostišču.

Smrtno žalostna je slika golega obrežja, razburjenega morja. Golo grmičje in bilke po strmcu se zvijajo. Grozno hrešče, šume v gori. Voda, pesek in znak krožijo po zraku. Burja poje, joče. Kot bi pela o usodi, trpki usodi . . . . Kot bi pela o barbarih, ki umirajo, da spe omikanci, o materah, ki porajajo sinove za turški meč, za beneške vislice. Kot bi pela o razrušenih kraljestvih, izgubljeni slavi. Kot bi vprašala deklico:

Kaj si taka? Tako bleda, tako žalna? Kaj si se zavila v barvo vdov in sirot? Si ti bistra Zora, ki je hitela žareča, krasna bratu naproti? Škripali so opančiči, zveneli upletnjaki, šumela svila, škrlat. A bolj od škrlata je žarelo tvo je ličece, Zora. Zdaj si kot vdova, bleda, solzna. Razpletem ti še lase, da boš še bolj podobna žalujočim ob grobu . . .

Brezčutna za mraz in piš strmi Zora na brodovje velike Benečije. Čemu je priplulo? Kaj hočejo s topovi in vojaki? Zakaj joče mati, zakaj gledajo Senjani sožalno v njo?

Kje je Juriša? Da bi se vsaj ne vračal po morju, da bi šel po varnih, strmih gorah, prišel v varni dom. O tožno življenje uskoško življenje! Pazi in straži! Umiraj slavno! To je naš delež. Bogate zemlje pradedove uživa Turčin. Tu ni nade, ni znaka, da si svoji kdaj kristjan bedno Bosno. Pač se dvigujejo junaki, mislijo se velike misli, delajo osnove, tvegajo vse sile. A kaj, ko imajo tam v Gradcu in Beču druge račune. Le mi naj se ubijamo, stražimo. Mi smo kot čer na Strmcu,, izpostavljeni viharju.

Kot pesem je naše življenje — kot velika junaška pesem. Neizmerno lepa, a neizmerno tožna.

Tožno je naše življenje, o Juriša! Sladko le za hip, ko se zavrtiš v kolu, pozabiš pri glasu gosli vse, mirno le za hip, ko sediš pri bratovih nogah, ko so zaprta mestna vrata, ko pravi mati stare pravljice, slušajo sužnje na gospodaričin mig.

Tožno naše življenje, naše skale! Duša bi poletela v druge kraje. V mirne, tihe . . . Kjer živi mož srečno ob strani svoje žene, kjer se ne trese sestra za brata. Tukaj pa šumeva burja — uskoška nevesta čaka ženina . . . A zaman si upleta bogato doto, zlate upletnjake . . . O Zora! Mlada, krasna! Tudi ti ostaneš samica. Ženin pogine, brat se ne vrne. Zaman se boš oziraja raz skale v bučeče mor je . . . .

(Dalje prihodnjič.)

V novejšem času so pričeli izdelovati na Franceskem zelo fin papir iz vinskega trsja.

Rusija je merila pred vojno 197.155.587 vrst, — jednako 8,-417.118 angleških štirj. milj ali ena sedmina celega zemeljskega površja.

NAZNANILO.

Iz urada tajnika društva sv. Vida št. 25 K. S. K. J., Cleveland, O. se naznanja, da se je na seji dne 2. julija sklenilo, da se naše društvo korporativno udeleži slavnosti blagoslovitve nove zastave tuk. "Slov. lovskega podp. društva', ki se vrši dne 30. julija t. l. ob 2. uri pop. (na nedeljo) v slovenski cerkvi sv. Vida.

Vsled tega so prošeni vsi člani našega društva, da se naj gorinavedene slavnosti udeležijo polnoštevilno. Zbirali se bomo v Knausovi dvorani ob 1. uri pop. Člani so naprošeni, da prinesejo vsak svoj društveni znak (regalijo) s sabo.

Cenjeni sobratje! Velikega pomena je dan, ko se blagoslovi in razvije zastavo kakega društva bodisi že tega, ali onega. Čast je pa tudi v tem slučaju za ono društvo, ki je na to slavnost povabljeno.

Trdno sem torej prepričan, da se bo naše društvo sv. Vida št. 25 K. S. K. J. gotovo odzvalo v obilnem številu prijaznemu povabilu tega društva na gori omenjeni dan.

Z bratskim pozdravom

Josip Russ, tajnik.

Sklad "Glasila K. S. K. Jednote" ozir. K. S. K. J.

za ranjence in sirote padlih žrtev v stari domovini.

VII. Izkaz.

Matija Pogorelc, trgovec z zlatnino	$100.00
Društvo sv. Jožefa št. 2 K. S. K. J., Joliet, Ill.	$25.00
Društvo sv. Alojzija št. 88 K. S. K. J., Mihawk, Mich.	$10.00
Rojak Anton Banič, pooblaščen kolektor društva sv. Štefana št. 1 K. S. K. J. v Chicagu, Ill., nabral od 10. do 22. julija znesek $35.35 in sicer so darovali sledeči:	
A. Linhart	$5.00
Frank Demšar	1.00
Anton Stonich	1.00
Alojz Skrlep	1.00
John Košiček	1.00
Barbara Jazbec	1.00
John Košir	1.00
John Primožič	1.00
John Eržen	1.00
Gregor Golja	1.00
Val. Prijatelj	1.00
Anton Bogolin	1.00
Martin Šenica	1.00
Frank Augustin	1.00
Anton Šinkovec	1.00
Josip Jenškovič	1.00
Frank Vidmar	1.00
Anton Mohorič	1.00
Mihael Kaučič	1.00
Maria Laurich	.50
Josipina Žabkar	.50
Josip Gregorich	.50
Frank Žokalj	.50
John King	.50
Mike Jazbec	.50
Josip Jazbec	.50
John Jazbec	.50
Alois Šiligoj	.50
Ana Šinkovec	.50
John Tomše	.50
Val. Kurent	.50
Alois Retel	.50
Pet. Komačar	.50
Adolf Missia	.50
Josip Žulich	.50
Frank Keržičnik	.35
Josip Zupančič	.25
Mike Archon	.25
Kristina Omerzel	.25
Barbara Wencel	.25
Tony Novak	.25
Frank Petan	.25
Mike Surlith	.25
Peter Prah	.25
Gido Salmič	.25
Martin Košak	.25
John Marinshek	.25
Jos. Kepi	.25
Martin Arch	.25
Jos. Fajfar	.25
Jos. Benko	.25
Neimenovan	.25
Skupaj	$170.35
VI. izkaz v št. 28. "Glasila K. S. K. Jednote"	383.90
Skupaj	$554.25

Iskrena hvala vsem darovalcem!

Uredništvo in upravništvo "Glasila K. S. K. Jednote".

Rusi v Armeniji.

Petrograd, Rusija, 24. julija. — Številne ruske čete se pomikajo vedno bolj uspešno v turško Armenijo proti utrjenemu mestu Erzingan. Ker se nahaja naša armada samo še 14 milj oddaljena od tega mesta je upati, da bode padel Erzingan v kratkem v naše roke.

Čezmerno delo in muka.

Ljudje ne onemorejo vsled čezmernega dela, nego vsled mučenja in nerednega življenja. Storiti hočejo več, nego so zmožni izvršiti, in doleti jih potem kazen. Svojo slast in svoje spanje izgubljajo, in trpe vsled telesne in duševne onemoglosti. Vsem takim ljudem priporočamo Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. To izvrstno zdravilo pomore zopet očvrstiti shujšani ustroj, ker ohrani drob odprt ,izpodbudi slast, izboljša prebavo in okrepi telo. Pri zapeki in njenih zapletljajih, kakor so neprebavnost, težava po jedi, napenjanje slaba barva, glavobol razdražljivost, je to vince priporočljivo. Cena $1. V lekarnah. Jos. Triner, izdelujoči kemik, 1333—1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Pri skrnini, bolnih živcih in otrplih sklepih je dodobra namazati bolestno mesto s Triner's Linimentom, ali namočiti flanelo z istim, jo nadeti na sedež bolečine in zavarovati s suho obvezo. Cena 25 in 50c v lekarnah; po pošti 35 in 60c.—(Advertisement.)

Izumitelji,

ako želite pojasnila kako

Izdelati in zavarovati vašo iznajdbo (Patent)

pišite mi v slovenskem jeziku in dobili boste popolen odgovor. Ako želite informacijsko knjigo v ta namen, jo lahko dobite zastonj, ako pišete na:

A. M. WILSON,
314 Victor Bldg.
Washington, D. C.

(Adv. 29—32)

Frank Petkovšek
720 Market Street
WAUKEGAN, ILLINOIS.

Zastopnik raznih parobrodnih družb. Pošilja denarje v staro domovino in opravlja notarske posle.
Se toplo priporča Slovencem v Waukegan in okolici.

Pošljite sedaj vaš denar v stari kraj brzojavnim potom

in denar bode izplačan v 4 ali 5 dneh

Samo: **$3** znaša brzojavna pošiljatev za naslov štirih besed. Priložite torej $3 navadni ceni za brzojavno pošiljatev.

Brzojavne cene so sledeče:
za 100 K. $17 — K. 200 $31 — K. 300 $45—K. 500 $73; i. t. d.
s tem so vsi stroški plačani in denar je hitro doma.

Za Vaš denar vam jamčimo.

INTERNATIONAL EXCHANGE BANK
1334 W. 18th STREET
Chicago, Illinois

Nova
PRILOŽNOST

Deset dni zastonj na poskušnjo ta pisalni stroj in potem ga lahko vrnete če hočete.

Čas je prišel, da skoraj vsakdo potrebuje pisalni stroj. Zato smo mi izgotovili stroj, kterega lahko vsakdo kupi in to je:

REMINGTON JUNIOR

„Junior" je priporočati, **kakor vsak drugi „Remington"** pisalni stroj glede kakovosti, izdelka in prikladnosti. Za izboren izdelek tega stroja jamčimo. Razlika je le ta od drugih, da je ta stroj manjši in lajši, in tako narejen, da ga vsakdo lahko rabi, brez posebnega poduka ali vaje.

Prodaja se po $50. **Moderno in trdno narejen stroj za to primerno ceno.** Lahko ga kupite na lahka mesečna odplačila, in sicer $5 takoj in $5 mesečno.

To je naša ponudba, mi smo prepričani, da je „Remington Junior" pravi pisalni stroj, kterega Vi potrebujete. Mi smo pripravljeni istega poslati **prosto za 10 dni na** poskušnjo, na vsak naslov prve in druge zone paketne pošte od vsake Remington prodajalne ali zaloge. Kadar istega prejmete, dajte ga natančno pregledati ali je vse v redu in tako, kakor smo mi poročali, ter ali je to pisalni stroj kterega ste si Vi želeli že dalj časa, in potem nam.

Pošiljate ta kupon še danes.

Remington Typewriter Company,
(Incorporated)
327 Broadway, New York

Send me a Remington Junior Typewriter, price $50, on free examination. It is understood that I may return the machine, if I choose, within ten days. If I decide to purchase it, I agree to pay for it in 10 monthly payments of $5 each.

.....

.....
Jednota

OBLASTI ZDRUŽENIH DRŽAV REDNO PREGLEDUJEJO DENARNI ZAVOD.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA V PITTSBURGU.

USTANOVLJENA L. 1852.

Lastno poslopje.

SPREJEMAMO DENAR NA ULOŽKE IN PLAČUJEMO OBRESTI. — ULOŽKE IZPLAČUJEMO BREZ KAKE ODPOVEDI. INOZEMSKI ODDELEK BANKE.

Zdaj pošiljamo v staro domovino pod garancijo

100 KRON ZA $13.50

POZOR: Denar pošiljamo v kraj brez posredovanja drugih bank. Denarne pošiljatve za slovenske kraje izplačuje v našem imenu ljubljanska podružnica C. KR. PRIV. KREDITNEGA ZAVODA ZA TRGOVINO IN OBRT NA DUNAJU.

THE FIRST-SECOND NATIONAL BANK
CORNER FIFTH AVENUE AND WOOD ST.
PITTSBURG, PA.

Pišite po tiskovine za pošiljanje denarja v stari kraj. Kuverte in papir Vam pošljemo takoj brezplačno na Vaš naslov.